

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25 —; za in-
osmatvo Din 40 —; neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knjižnici ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 492.
Podružnici: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštne čk. zavodu: Ljubljana
št. 11.842 - Praha čislo 78.180.
Wien, Nr. 105.242.

Ljubljana, 21. oktobra.

Gospodu Pucelj ne gre posreči. Njegovi računi, ki jih je delal pred meseci, se niso obnesli. Trije meseci so že minili, odkar je Puceljeva stranka postala vladna; ako pa pogledaš, kje so v tem času politični uspehi gosp. Pucelje, se kmalu vidi, da so podobni luknji v vodo. Nezadovoljni postajajo pristaši gosp. Pucelje, vsaj oni, ki predvarno vedo, da je nekaj drugega sedeti za vladno mizo, nekaj drugega pa žetiti pod njo in ponižno čakati na oznanjene »drobtine«.

Nezadovoljen in nestrpen pa postaja tudi sam gosp. Pucelj. Glasoval je za proračun in za finančni zakon; direktna odgovornost za politiko RR leži v Sloveniji izključno na njegovih ramah. Davčna praksa, ki se je pod njegovim režimom neznansko poostila ter vse drugo, kar tlači in tere Slovence, so sedaj njegove zasluge. Navzlic vsemu temu pa gosp. Pucelj ni niti minister, niti državni podtajnik, a njegova okoliščina, ki si je že v naprej napivala na medvedovo kožo, tudi še ni dosegla visokih častí.

V »Zvezi slovenskega kmetkega« ljudstva so puceljevi vse storili, da bi odinili na stran gosp. Prepeluh in druge pristne eksponente radičevskega gibanja v Sloveniji. Angažirali so celo del radikalov na Stajerskem, da bi si ojačili svojo šibko moč. Gospod Pucelj sam se je hvalil, da ima za seboj tudi 60 župnikov ter da pripravlja formacijo za radikale. Vse to v času, ko je SRS, ki je po številu neprimerno močnejša kakor SKS, morala ponižno gledati, kako bi gosp. Pucelj z njeno pomočjo in z zaslonbo gosp. Radiča rad v Sloveniji zavladal ne le na papirju, marveč tudi dejansko.

Dočim je dnevno glasilo puceljevcev dan za dnem gonilo SLS v vlado ter tudi sicer podpiralo klerikalno politiko, je bruhalo neprestani gnev na SDS ter storilo vse, da bi onemogočilo v Sloveniji napredno fronto. Vse to zato, ker je gosp. Pucelj špekuliral, da bo vse sam pohrustal. Prišlo pa je že dosedaj vse drugače, kakor je bila želja in namera puceljevcev. In o dr. Žerjavu, ki je stalno objekt osebnega sovraštva te gospodje, so zadnji čas krožile vesti, ki povzročajo dokazujejo njegovo politično spretnost in agilnost. Gospoda Pucelja in njegove okolice se je lotil strah in bes. V kako veliki meri, prča današnji »Kmetijski list«, ki je izbruhal proti dr. Žerjavu in SDS vse, kar se mu je zadelo tri mesece kuhalo v želodcu.

Ob uveljavljanju novega tiskovnega zakona je Puceljevo glasilo vsekakor zavzelo najbolj samozavestno stališče. Nič, da novi tiskovni zakon z vsemi svojimi strogi odredbami more škodovati samo tistemu časopisu, ki je daleko prekoračilo meje dostojnosti, dočim poštenemu, za kakršnega se naravno »Kmetijski list« šteje sam, ne more in ne bo mogel do živega. Z zadoščenjem smo posebno mi to stališče vzeli na znanje, v dobri nadi, da bo »Kmetijski list« vsaj pod novim tiskovnim zakonom znal brzdati svoja neuglajena razpoloženja, bruhajoča na dan ne le ob volitvah, marveč ob vsaki politični gesti dr. Žerjava in slovenske SDS. Odkrito smo želeli, da bi se »Kmetijski list« uveljavil kot dostojno glasilo napredne kmečke skupine, katero hoče zastopati in se v publicističnem tonu dvignil nad nivo navadne psovke.

Varali smo se, a varal se je nedvomno tudi groz onih dostojnost ljubčih čitateljev, kolikor jih »Kmetijski list« še ima. Od uveljavljanja novega tiskovnega zakona »Kmetijski list« nikakor ni opustil osebnih neukumnosti, dokler ni v današnji številki popolnoma zavadel v recidivo. Posamezni citati, ki jih objavljamo na drugem mestu, dišijo naravnost po hysteriji, ki nikoli ne more biti v škodo napadenemu, marveč samo v sramoto napadalcu.

Jedva je Puceljeva družba zavohala, da bi dr. Žerjav utegnil nad njeno lučko še bolj povezniti mernik, je planila pokonci s staro psovko, starim pridušanjem in staro »svinarijo«, kakor to med drugim čitamo v današnjem »Kmetijskem listu«.

Res nam ne pade na kraj pameti, da bi se spuščali v polemiko z njegovimi »političnimi vestmi«. Ker polemiki niso namenjene, marveč hočejo za vsako ceno le s strupenim besom hujšati slovenskega kmeta. Obračunali pa bomo prostostva na drugačen način, kakor še vedno doslej: potrudili se bomo, da s stvarnimi navedbami razkrinkamo vso nesposobnost, plitkost in bahavost, ki smo jo doslej tudi motrili s tihim pomilovanjem, pričakujoč, da od bobnečih razmislih plev morda le obrodí vsaj par zrn v prid slovenskega kmeta. Varni smo se tudi v tem — a izpadi »Kmetijskega lista« nam ravno nudijo najboljši povod, da v bodoče opustimo sleherno pardoniranje.

Afera s sklicanjem skupščinske seje

Razburjenje med opozicijo, ki očita vladi, da je hotela odstraniti del opozicijskih poslancev. — Otvoritveni ukaz Nj. Veličanstva.

Beograd, 21. oktobra, r. Kakor se je že poročalo, so bile večeraj seje Narodne skupščine odgojene na nedoločen čas z napovedjo, da se bo prihodnja seja sklicala pismeno. Sinoči pa je došlo do nagle in nepričakovane izpremembe. Na seji ministrskega sveta, ki je trajala od 6. do 8. zvečer, se je razpravljalo o delu parlamenta ter je bilo končno sklenjeno, da se še za danes skliče seja Narodne skupščine kljub večerajšnjemu sklepu, ki ga je skupščina sprejela. Ta nagla izprememba je povzročila v političnih krogih pravo senzacijo, zlasti zaradi tega, ker je podpredsednik skupščine dr. Subotić v razgovoru s poslanci trdil, da se seje odlašajo, ker hoče kralj otvoriti novo zasedanje s prestolnim govorom. Isto utemeljevanje se je čulo tudi sicer v vladnih krogih, ki so se poskušali danes izviti z izgovorom, da je iz Topole došla vest, da kraljevo zdravje ni toliko trdno, da bi se mogel osebnostno udeležiti otvoritve novega zasedanja. Da to utemeljevanje ne drži, se vidi iz tega, da je kralj že zopet popolnoma zdrav in da je odpotoval v Kragujevac, kamor je danes dospel v spremstvu svoega adjutanta generala Hadžića. Naknadno sklicanje današnje seje Narodne skupščine, ki se je izvršilo sinoči v poznih urah, ko je že večini del opozicijskih poslancev zapustil Beograd, je izzvalo pri opoziciji veliko ogorčenje. Opozicija meni, da bi vlada rada na ta način pri volitvah članov finančnega odbora dobila čim več članov zase. Na današnji seji Narodne skupščine je poslanec Vilder sčeslav Vilder radi tega poslan podpredsedniku Narodne skupščine dr. Subotiću protestno pismo.

Beograd, 21. oktobra, p. Ob 17.15 popoldne je bila sklicana seja Narodne skupščine. Prisotni so bili vsi ministri, ki se nahajajo v Beogradu. Predsedo-

val je prvi podpredsednik dr. Subotić. Ko so se prečitale razne objave, je dobil besedo ministrski predsednik Pašić, ki je prečital nastopni kraljev ukaz: »Mi Aleksander I. po milosti božji in narodni volji kralj SHS smo na predlog predsednika našega ministrskega sveta na temelju čl. 62 ustave in po zaslusanju našega ministrskega sveta skle niti in odločamo, da se seja Narodne skupščine, sklicane k rednemu zasedanju dne 20. oktobra t. l., otvorijo 21. oktobra s čitanjem tega ukaza. Predsednik našega ministrskega sveta naj izvrši ta ukaz. — Aleksander I. s. r.« — Slede podpis ministrov.

Pred prehodom na dnevni red je podpredsednik Narodne skupščine dr. Subotić sporočil, da mu je narodni poslanec Vilder poslal pismeno vprašanje, zakaj je na večerajšnji seji Narodne skupščine izjavil, da bo prihodnja seja sklicala pismeno ter s tem dal poslancem povod, da so odšli domov, zlasti ker je dr. Subotić privatno izjavil, da bo prihodnja seja šele začetkom prihodnjega tedna.

Na pismo je dr. Subotić izjavil, da je postopal točno po členu 25 skupščinskega poslovnika, ki pravi, da ima po izvolitvi predsedništva Narodne skupščine predsednik ministrskega sveta obvestiti predsedništvo Narodne skupščine, kdaj se ima sklicati sledeča seja Narodne skupščine. Poslanec Vilder s tem odgovorom ni bil zadovoljen ter je posebno protestiral proti temu, da pri intrinzičnih volitvah najvažnejšega, finančnega odbora, ne bo prisotnih mnogo poslancev.

Dr. Subotić je nato zaključil današnji sestanek in določil prihodnjo sejo za jutri popoldne ob 10. z dnevnim redom: 1.) Volitev finančnega odbora; 2.) pretes poročila odbora za proučevanje invalidskega zakona.

Naraščajoče komplikacije radi »Gospodarskega društva«

Radičevci groze z vladno krizo, ako ne pride do mirne likvidacije. — Vedno večje medsebojno nezaupanje. — Radičevi napadi v »Domu«.

Beograd, 21. oktobra, p. Stvar Hrvatsko-slovenskega gospodarskega društva je začela na večje komplikacije. Nevarnost je, da nastane resen spor med radikali in radičevci. Nekateri krogi govore celo o možni novi vladni krizi. Po naknadnih informacijah je na večerajšnji seji kluba HSS dr. Basariček predlagal, da se zahteva tiha likvidacija Gospodarskega društva, ob česar naj bo odvisno nadaljnje zaupanje kluba HSS vladi, kar je večina kluba sprejela. O tem je bil obveščen tudi ministrski svet, ki je pri takem resolutnem nastopu radičevcev bil prisiljen, v stvar ponovno vzmeh v prete, dasi je ministrski svet že na sobotni seji sklenil, da se otvori nad Gospodarskim društvom konkurz. Odnosaji med radikali in radičevci se se nenadoma poslabšali, ne samo v zadevi Gospodarskega društva, temveč tudi z ozirom na nove nastope Stjepana Radiča.

Današnji beograjski listi namreč objavljajo Radičeve članke v današnjem »Domu«, v katerih govori med drugim o »gospodski pesti tudi v današnji naši vladi«. Radič pravi v tem članku, da je do raznih strahot in samot prišlo samo radi tega, ker sedanja narodna seljaška vlada pravzaprav niti še ni prišla delovati, ker predsednik seljaške stranke stoji zunaj vlade. V radikalnih krogih se je radi tega pojavila nezadovoljstvo, ker v tem postopanju Radičevem vidijo, da je Radič zopet načel

vprašanje svojega vstopa v vlado, dasi so mu radikalni prvaki in tudi Pašić sam jasno povedali, da r. o. najprej priti v parlament in šele potem v vlado. Razen tega je izval rezadovoljstvo radikalov tudi Radičev poziv z dnščarjem, kjer preti celo z možnost novih volitev. Radikali sidiijo po tem, da Radiču ni bilo resno na tem, da se ustvari sporazum, marveč da mu je glavno, da čimprej izkove nove volitve.

Zahteva radičevcev za tiho likvidacijo Gospodarskega društva pomeni desavuiranje finančnega ministra S. Jadinovića, ki je zahteval kr. kurz nad tem društvom. Ker pa se radikali boje radičevskih pretenj, se je že danes govorilo v političnih krogih, da bodo radikali zahtevali radičevcev sprejeti in pristati na tiho likvidacijo in s tem omogočili, da radičevci to likvidacijo izvedejo, s tem pa pridejo tudi v posest nad 260 gospodarskih zadrug.

RADIČ ZOPET V BEOGRADU.

Zagreb, 21. oktobra, r. Z današnjim opoldanskim brzovlakom je Stjepan Radič odpoval v Beograd v spremstvu svojega zeta inž. Avgusta Košutića. Zagrebški radičevski krogi napovedujejo, da bo Stjepan Radič jutri najprej imel konferenco z ministri svoje stranke, nato pa da bo skušal z radikalnim voditeljem razpravljati, kako naj se čimprej likvidirajo znana aktualna gospodarska in politična vprašanja.

Radičevski podtajnik proti Prekmurcem

Beograd, 21. oktobra, r. V sekciji o carinskih tarifah so poslanci SDS predlagali, naj se ukine uvozna carina za onr pšenico, ki jo Prekmurci in Medjimurci zaslužijo kot plačo za svoje poljedelsko delo v Madžarski. Doslej se je ta pšenica puščala preko meje brez carine, ker so jo naši siromahi poljedelski delavci rabili za lastno prehrano. Radičevski dr. podtajnik Neudörfer pa je nastopil proti onprostiv od carine, tako da morajo ti poljedelski delavci za prenos zaslužene pšenice preko meje plačati carino. Dr. podtajnik Neudörfer je utemeljeval svojo zahtevo s trditvijo, da našim poljedelskim delavcem ni treba hoditi na Madžarsko.

Intervencija v prihod JSS

Beograd, 21. oktobra, p. Danes so poslanci dr. Pivko, Stetovi Kobasica in dr. Griga Angličinovič posetili finančnega ministra dr. Stojadinovića in pri njem intervjuvali, da se izplača Jugoslovenskemu Socijskemu Savezu že odobreni kredit 100 tisoč Din. Dr. Stojadinović je obljubil, da bo odredil izplačilo te vsote.

Sestava finančnega odbora

Beograd, 21. oktobra, p. Zvečer po seji Narodne skupščine se je v ministrski sobi Narodne skupščine vršila konferenca ministrskega predsednika Pašića in Pavla Radiča. Razpravljala sta o postopanju vladne večine pri volitvah finančnega odbora odnosno radi skupne kandidatne liste. Radikalni poslanski klub in klub HSS bosta jutri dopolnile radi tega imela svoje seje. V vladnih krogih se računa, da bo vladna večina v finančnem odboru od vseh 31 članov dobila 21 poslancev, in sicer 14 radikalov ter 7 radičevcev, opozicija pa 10 članov, in sicer 3 davidovičevce, 2 samostojna demokrate, 2 klerikalce, 2 muslimana in enega zastopnika m. lih skupin.

Nemško-madžarski volilni sporazum v Češkoslovaški

Praga, 21. oktobra, s. Nemška in madžarska socijalnodemokratska stranka v Češkoslovaški sta sklenili, da bosta pri parlamentarnih volitvah nastopili skupno. Tudi madžarske in nemške meščanske stranke bodo nastopile deloma skupno, dočim se je prvotno projektirana enotna nemška fronta razbila.

Resen obmejni konflikt med Grčijo in Bolgarijo

Bolgarski komitaši so na grškem ozemlju ubili grške vojake, nakar se je pričela prava bitka. — Grška zahteva zadoščenje in kaznovanje krivcev. — Grške čete so prekoračile bolgarsko mejo.

Atene, 21. oktobra, a. Oborožene bolgarske tolpe so napadle v bližini planine Beleš grške obmejne oddelke. Po polurnem boju, v katerem so bili ubiti en grški oficir in dva vojaka, so Bolgari zavzeli Beleš.

Danes je grška vlada izročila v Sofiji noto, v kateri protestira proti prekoračenju grške meje od strani bolgarskih tolpe. Obenem zahteva polno zadoščenje in odškodnino za družine ubitih grških vojakov ter kaznovanje krivcev. Grški listi ostro napadajo Bolgarsko in pozivajo vlado, naj napravi konec izzivanja bolgarsko - makedonskih tolpe. Atenska brzajavna agencija pravi, da bo Grška zahtevala od Bolgarske kot odškodnino za padle Grke 2 milijona francoskih frankov, ki se imajo izplačati tekom 48 ur.

Vojno ministrstvo je odredilo, da ena divizija čet takoj vkoraka na bolgarsko ozemlje. V voljskih krogih prevladuje vtis, da so bili napadalci bolgarske redne čete in ne komitaši. Vsled bitke pri

planini Beleš so začele grške čete korakati v Bolgarijo. Grška vlada je odredila, naj njene obmejne čete zasedejo 10 km severno mejo na Strumici ležeče mesto Petrič, ki je znano kot središče komitašev.

BOLGARSKO POROČILO.

Sofija, 21. oktobra, s. Bolgarska brzajavna agencija poroča: Dne 19. t. m. se je na grški meji pri Demir Kapu dogodil incident, ker je neki grški vojak prestopil na bolgarsko ozemlje. Ta vojak je streljal na bolgarsko stražo, nakar je bolgarska straža v obrambi ustrelila grškega vojaka, čigar trunlo je ostalo na bolgarskem ozemlju. Takoj po incidentu se je vnela bitka, ki je trajala več ur, dokler se ni častniku bolgarskega odseka posrečilo stoniti v stik z grškim komandantom v Demir Hisariju. Bolgarska vlada je predlagala grški, naj se uvede preiskava za ugotovitev krivcev.

Nemcija in zavezniki po locarnskem sporazumu

Svečan sprejem Chamberlaina v Londonu. — Avstrijske in madžarske zahteve. — Realen pričetek nemške razorožitve. — Vprašanje Porenja.

London, 21. oktobra, l. Chamberlainov povratek je bilo pravo zmagovalstvo. Podoben sprejem je doživel le še Lloyd George ko se je vrnil s pariške mirovne konference. Ministra je pričakovala ogromna množica, ki mu je prirejala navdušene ovacije, katerim so se pridružili tudi zastopniki kralja lord Cromer, ministrski predsednik Baldwin in celokupna vlada.

Chamberlain je izjavil angleškim in ameriškim novinarjem: Moje srce je ponosno pri povratku v domovino. Ponosen sem na vlogo, ki jo je izrala Anglija na konferenci povsem na zaupanje, ki so ga vse druge države izkazale angleškemu delu. Zelo sem hvaležen, da sem mogel v zgodovinskem trenutku zastopati kralja. Locarnske pogodbe ne ogrožajo nikogar in ščitijo vse. Vse, kar se, ko morem potrditi naše nerazrušljivo prijateljstvo s Francijo. Locarnske pogodbe so zapečatile našo skupno spravo z Nemčijo. Veseli me, ker so temelji zapadnega mira izpolnjeni z vzhodnimi pogodbami.

Na dopoldanski seji kabineta je zunanji minister Chamberlain poročal o locarnski konferenci in o tam sklenjenih pogodbah. Pred sejo je imel razgovor z ministrskim predsednikom Baldwinom.

Kakor doznava diplomatski poročevalec »Daily Telegrapha« iz krogov Zveze narodov tega Avstrija in Madžarska, v prvi vrsti pa Avstrija, zahtevali z ozirom na to, da sta že članici Zveze narodov in ker sta glede razorožitve v istem položaju kot Nem-

Odstop grškega zunanjega ministra

Atene, 21. oktobra, s. Grški zunanji minister Rendis je danes demisijsiral. Kot vzrok demisije se navaja, da Rendis ni zadovoljen z razpisom novih volitev v grški parlament, ki jih je za 7. marca p. l. odredil general Pangalos. — V drugih krogih pa se izjavlja, da je hotel Rendis kot pristaš Papanastasia že davno izstopiti iz vlade in je čakal samo na povod.

Beograd, 21. oktobra, p. Iz Aten poročajo: Minister za zunanje stvari Rendis je danes podal ostavko, ki pa doslej še ni bila sprejeta. Misli se, da je ostavko podal zato, ker je prišel v spor s predsednikom vlade Pangalosom. Dne 20. oktobra je namreč izšel ukaz, s katerim so se razpisale volitve za grški parlament. Ker je Rendis bil v tem času v Solunu je smatral, da je bil ukaz objavljen brez njegove vednosti in radi tega je podal ostavko.

Atene, 21. oktobra, p. Uradni listi objavljajo ukaz, s katerim se volitve v grški parlament razpisujejo na 7. marca 1926, nakar se bo parlament sestel dne 24. marca 1926. Prihodnji teden se bodo v vsej Grčiji vršile občinske volitve.

Čičerinov sestanek z Briandom

Prihod sovjetskega komisarja na Dunaj

Pariz, 21. oktobra, e. Včeraj je sovjetski poslanec v Parizu demantiral vest o Čičerinovem prihodu v Pariz in o njegovem sestanku z Briandom. Po zanesljivih informacijah pa se doznava, da je Čičerin res prosil Brianda za sestanek. Briand mu je odgovoril, da je Francija priznala sovjetsko vlado in da ne obstajajo nikake ovire za Čičerinovo potovanje v Pariz in za event. razgovor z njim. Čičerinov obisk v Parizu in njegov razgovor z Briandom ne bo imel značaja pogajanj, temveč bo ka-

kor se zahtuje v poluradnih krogih, omejen le na vzpostavitve stikov med obema državnikoma in na izmenjavo mnenj glede splošnih vprašanj.

Čičerin, ki je dospel na Dunaj, hoče dobiti stike z zastopniki avstrijske vlade radi konsolidiranja že obstoječih odnosov med sovjetsko vlado in avstrijsko republiko.

Splošna vojna obveznost v Ameriki?

London, 21. oktobra, s. »Morningpost« poroča iz Washingtona, da bo v prihodnjem zasedanju predložen kongresu zakonski osnutek, po katerem bodo v vojnem času avtomatično mobilizirani vsi moški od 18. do 48. leta. Izjeme se ne dovoljujejo. Moški, ki iz verskih in zdravstvenih ozirov ne bi bili sposobni za boj, bodo dodeljeni industriji in poljedelstvu.

Abd el Krim pripravlja novo ofenzivo

Rim, 21. oktobra, e. Iz verodostojnega vira se doznava, da namerava Abd el Krim pričeti novo ofenzivo v pokrajini Beniderma. Na nekem zborovanju glavarjev je Abd el Krim izjavil, da je sedaj sporazum s Francijo in Španijo nemogoč in da je najboljša, da se borba nadaljuje.

Oproščeni fašisti

Rim, 21. oktobra, s. Listi poročajo iz Reggia Emilia, da so bili vsi fašisti, ki so bili obtoženi umora socijalističnega kandidata Piccina, oproščeni.

Nesreča na morju

London, 21. oktobra, e. Reuterjev urad poroča iz New Yorka, da se je italijanski parnik »Ignazio Florio« potopil sredi oceana. Na pomoč mu je prišel ameriški parnik »Harding« ravno v trenutku, ko se je pričel potapljati. 37 mož posadke se je rešilo na krov parnika »Harding«, nakar se je italijanski parnik potopil.

Sestanek dr. Ninčiča in dr. Beneša na Bledu

Včeraj popoldne se je vršil na Bledu povodom povratka češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Edvarda Beneša z varnostne konference v Locarnu napovedani sestanek z našim zunanjim ministrom dr. Momčilom Ninčičem, na katerem je dr. Beneš poročal o razvoju in rezultatih locarnske konference, ki je nedvomno najvažnejša izmed vseh dosedanjih zavezniških konferenc po svetovni vojni.

Dr. Beneš je prispel včeraj zjutraj s simpionskim ekspresom s svojo soprogo v spremstvu profesorja dr. Krčmariča, juridičnega eksperta češkoslovaške republike na varnostni konferenci v Locarnu ter šefa kabineta češkoslovaškega zunanjega ministrstva dr. Babke, na Rakek. Tamkaj sta ga pričakala češkoslovaški poslanik na našem dvoru Jan Šeba ter šef kabineta našega zunanjega ministrstva dr. Vukčević, ki sta se mu odpravila po prihodu na Bled nasproti. Ob 6.20 so se visoki gosti pripeljali s posebnim vlakom v Ljubljano, kjer so jih pozdravili veliki župan doktor Baltić, češkoslovaški generalni konzul v Ljubljani dr. Otokar Beneš in zastopnik direktije državnih železnic v Ljubljani. Vlak je po presledku 10. minut nadaljeval vožnjo na Bled, kamor je prispel ob 8. zjutraj. Dr. Beneš je izstopil s svojim spremstvom na Lescah, kjer ga je pričakoval dr. Ninčič s svojo soprogo, ki se je pripeljal na Bled že v torkel in se nastanil v hotelu Toplice.

Sestanek obeh državnikov je bil zelo prisrčen. V nad eno uro trajajočem intimnem razgovoru je nato češkoslovaški zunanji minister dr. Ninčiča podrobno informiral o vseh dalekosežnih problemih, ki jih je rešila pravkar končana varnostna konferenca v Locarnu.

O sestanku dr. Beneša in dr. Ninčiča je bil izdan sledeči komunik: «Na povratku v Prago skozi ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se je češkoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš sestal z zunanjim ministrom dr. Ninčičem na Bledu. Minister dr. Beneš je podrobno obvestil ministra dr. Ninčiča o poteku in rezultatu konference v Locarnu. Ocenjujoč novo situacijo, sta izrazila oba ministra popolno soglasje nazorov, o čemer bosta istočasno obvestila tudi rumunskega zunanjega ministra Duco.»

Po sestanku sta se oba državnika s svojima soproga vozila pol ure po Blejskem jezeru in ob krasnem vremenu občudovala lepoto okolice, nakar sta se ob 10.30 odpravila z avtomobili proti Ljubljani, kjer ju je že pričakoval vlak. Ostalo osebje, ki je spremljalo oba ministra, se je povrnilo v Ljubljano z gorenjskim vlakom. Na glavnem kolodvoru so pozdravili oba državnika veliki župan dr. Baltić, češkoslovaški generalni konzul dr. Otokar Beneš in zastopnik direktije državnih železnic inž. Schneller. Na kolodvoru je bilo zbrano tudi precejšnje število občinstva. Do odhoda vlaka so bili odlični gosti ves čas v živahnem razgovoru. Oba državnika sta pri tej priliki iz izredno ljubeznostjo dovolila, da ju je sotrudnik našega lista fotografiral z vsem spremstvom. Kmalu po 12. uri se je dr. Beneš poslovil od dr. Ninčiča in odpotoval z brzovlakom s svojim spremstvom preko Maribora v češkoslovaško republiko. Do Maribora sta ga spremljala poslanik Jan Šeba in šef kabineta našega zunanjega ministrstva dr. Vukčević. Minister dr. Ninčič pa se je nato odpravil z avtomobilom v Zagreb, da nadaljuje potovanje z brzovlakom v Beograd.

Z Bleda sta poslala oba državnika brzovleku pozdrave tudi ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću in rumunskemu zunanjemu ministru Ducu.

Položaj v Grčiji

Na Grškem je ostal položaj kljub alarmantnim vestem, ki so šle v svet v preteklem tednu, stabilen; obvlada ga Pangalos, ki je ostal v polnem obsegu besede diktator v državi.

Da ni prišlo do večjih nerednosti, temu je morda vzrok dejstvo, da je Pangalos izpustil iz zapore gospoda Papanastazija, šefa republikanske unije, ki so ga vladni organi zaprli, ker se je drznil publicirati energičen protest zoper postopanje Pangalosovo v zadevi razpusta parlamenta in osobito v zadevi oktroiranja samovoljno predrugačene nove ustave. Pangalos se je vendarle premislil; ni postavil Papanastazija med vojaško sodišče, kakor je zapretil, marveč ga je izpustil.

Po izpustu Papanastazija je bilo sprva videti, da preide težnja situacija na polkovnika Plastirasa, v najnovejši grški zgodovini vlezaslužnega moža, katerega delo je bil vojaški prevrat po porazu grške vojske na maloazijskem bojišču in nanosled odstranitev dinastije v Grčiji. Pangalos se je zbal, da bi mogel Plastiras prirediti odločilno akcijo zoper njegovo samovlado, zato je izdal drakonične odredbe zoper popularnega polkovnika. Tudi opozicija je pričakovala rešitve od Plastirasevega nastopa. Toda ušla se je; Plastiras se skriva še vedno in danes je toliko kot gotovo, da Plastiras ne bo pričel revolucije zoper Pangalosa. Še manj, da bi se moglo upati na odločilen uspeh take revolucije. Kakor je danes položaj v Grčiji, bi bila zmogljiva revolucija možna le, ako bi se ji pridružila večina vojske, toda organizirana, po enotni volji dirigirana večina. Take možnosti očividno danes v Grčiji ni; kar je politično agilne vojske, je pod Pangalosovim vodstvom, ostalo očividno v poli-

tičnem oziru ne pomeni nič. Civilna Grčija se, kakor je podoba, boji vojaške in nji sposobna, da bi pričela kaj zoper njo.

Razrešitev zamotane grške notranje situacije je tedaj iskati drugje, ne v revolucionarnih aktih in krvavih bojih. Tako razrešitev mora prinesiti samo volilni boj. Zato so politične stranke, v svesti si svoje nemoči, pričele agitacijo, da je treba v volitve. Pangalos je pristal na to, da se vršijo volitve v novi parlament čim prej, toda kljub temu doslej še ni določil datuma volilnemu dnevu. Imenujeta se doslej marc in april prihodnjega leta.

Toda problem niso samo volitve, marveč način kako naj se vršijo. Papanastaziu, šef najmočnejše politične skupine v Grčiji, je koncentriral zadnji čas svojo politično borbo na boj za to, da doseže proporc za volitve. Pangalos je namreč svojevoljno odpravil proporc ter dekretiral volilni sistem, ki favorizira relativno večino, s čimer se je izkazal vrednega svojih diktatorskih tovarišev v drugih državah, ki si znajo na prav tak način pridobiti večino v volilnem aktu. Papanastaziu govori vedno in povsod v prvi vrsti o volilnem redu, ki mora biti s proporcionalnim zastopstvom.

Okrog tega se sučejo politične polemike v sedanjih Grčiji. Drugo je povečini zabranjeno; cenzura je nad vsako mero diktatorska. Ali eno je ostalo tudi v Pangalosovi Grčiji nespremenjeno, to je nasprotstvo do Jugoslavije. Baš te dni se je izredno slovesno otvorila v Solunu svobodna grška cona, ki je urejena okrog in okrog naše cone, in sicer kakor se trdi z očitnim namenom, da vdusi našo. Grčija hoče za vsako ceno, da izpodkoplje naš ugled in vpliv v Solunu in v tem pogledu Pangalosova vlada niti naimani ne zaostaja za svojimi prednicami. Zato se tudi pogajanja za obnovo zveze kljub tolikim ugodnim poročilom nočejo premakniti z mrtve točke.

Nekaj poglavja o narodnjaštvu SLS

Vtis, ki ga je napravilo na vso našo javnost škofovo pismo, ki grozi duhovnikom s cerkvenimi kaznimi, ako bi ne hoteli podpirati politike SLS in njenih gospodarskih zavodov, je zbudil tudi v klerikalnih vrstah mnogo ogorčenja. Da bi ga ublažil, napada «Slovenec» sedaj naprednjake s psovkami ter jih imenuje polizobražence, ki si po navi uveličujejo duševni teror, kakršnega naša zgodovina izza marčnih časov še ni poznala. Človek bi mislil, da govori «Slovenec» tako na naslov škofove kamarile. No, s svojim psovanjem ne bo zabrisal dejstva, da se ravno v klerikalnem taboru izvršuje najhujši duševni teror.

Odgovoriti hočemo predvsem na «Slovenec» zmerjanje, v katerem očita slovenskim naprednjakom protinardnost! «Slovenec» piše: «Človek bi težko našel večjo karikaturu, nego je slovensko svobodomiselstvo. Vzgojen v puhlem in plehkem ozračju dunajske židovske žurnalitike je v drugi polovici preteklega stoletja začel udarjati tudi pri nas del inteligence na tako zvani «napredni» boben, toda dočim so ga vodila n. pr. v Stritarjevih časih res še dokaj napredna stremeljenja, se je pa izmislil že v začetku devetdesetih let v skrajno nedemokratsko kliko, zvezano z nemško aristokracijo, ki je bila nositeljica vse reakcionarnosti.»

«Slovenec» člankar potrjuje zgodovino namenoma, ker računa z nevednostjo svojih pristašev. Zgodovinsko dokazana resnica pa je, da je v Sloveniji visoki katoliški kler vedno hodil roko v roki z nemško aristokracijo in ji priznaval koncesije v narodnostnem oziru celo v toliki meri, da je v začetku devetdesetih let bil v ljubljanski škofiji službeni jezik še vedno nemški jezik. Tedaj je bil ljubljanski škof dr. Missia, pod čigar protektoratom se je osnovala tedanja katoliško-narodna stranka in ki je kot škof prvi zanesel v večjem obsegu politiko v cerkev.

Škof dr. Missia je igral slično vlogo v naši javnosti, kakor jo igra sedanj ljubljanski škof dr. Jeglič. V cerkvah se je izpostavljala monštranca za srečen izid volitev in v njegovi dobi so idejni voditelji klerikalne stranke proglasili v svojih listih narodnost za poganstvo. L. 1892. se je vršil prvi slovenski katoliški shod in ravno istega leta je bil službeni jezik v ljubljanski škofiji še vedno nemški. Štiri mesece po prvem slovenskem katoliškem shodu je ljubljanski škof Klotfutar na Silvestrov dan na čelu šenkavskih kanonikov sam v nemškem jeziku čestital škofu v imenu kranjske duhovščine k novemu letu in v svojem govoru označil tiste duhovnike, ki so svojemu cerkvenemu predstojniku popolnoma pokorni ter si žele le v strogo političnih stvareh prostosti, kot «verdorbene Priester» in «Judas» ter jim očital «Bosheit». Od tistega časa se v ljubljanski škofiji ni mnogo izpremenilo; sledili so po stopinjah dr. Missie, edin uspeh je ta, da smo šele s preobratom l. 1918. dobili v ljubljanski škofiji samoslovensko uradovanje.

Boj slovenskih naprednjakov je bil v začetku devetdesetih let, kakor tudi prej in pozneje, naperjen proti protinardnemu početju višje slovenske duhovščine, in da je bil ta boj upravičen, dokazuje najbolje navedeno dejstvo. Zato ima «Slovenec», ki je že takrat vršil z vneto službo avstrijsko-nemškega priganjača, naimani pravice očitati karkoli slovenskim naprednjakom v narodnem oziru. Od l. 1914., ko je objavil pesmice «Srbe na vrbe» in ko je

Zdravje in sreča

Mamica in otročiček, vsa čista dehtita žarita svežosti, okusna, oskrbovana. Veselo zdravje se smeje z lestečimi zobmi.

Dnevna gojitev s »Kaloodontom« je najsigurnejša pot, da obvarujete lepoto in zdravje Vaših zob.

Ljubljanski škof pozival slovenske vojake v vojno proti Srbom, pa sploh nima nobene kvalifikacije za kakršnekoli očitke napram slovenskim naprednjakom, ki so jih med vojno klerikalci tudi denuncirali avstrijskim oblastem kot srbofile in Jugoslovence.

Važno opozorilo

Prijave za II. serijo jubilejnih «Jutrovih» nagrad se sprejemajo samo še do sobote, 24. oktobra popoldne. Pozneje došle prijave se ne bodo upoštevale. Cenjeni naročniki, ki bi se tekmovanja radi udeležili, naj se podvizajo, časa imajo samo še 3 dni. Vsakdo naj tudi točno izpolni pogoje, ki so bili objavljeni, ker je sicer prijava neveljavna.

Uprava «Jutra».

Radićevo sporočilo zajedničarjem

Zagreb, 21. oktobra.

Stjepan Radić kategorično zahteva od zajedničarjev, da odložijo mandate. V današnjem «Domu» namreč objavlja odprto pismo dr. Lorkoviću in tovarišem, kjer sporoča:

«Gospodje! Vi ste se deloma sami, deloma preko dr. Lorkovića obvezali, da boste člani beogradske skupščine edino preko hrvatskega narodnega zastopstva, odnosno preko hrv. seljaškega parlamentarnega kluba. Poleg tega se je vsak izmed vas pismeno obvezal, da bo v vseh političnih vprašanjih sledil vodstvu, odnosno predsedniku HSS, v nasprotnem primeru pa da odloži mandat. Na osnovi te vaše dvojne formalne obveze kakor tudi na tem, da ste samo po moji volji prišli na kandidatne liste HSS ter bili izvoljeni z glasovi njenih organiziranih pristašev, vas pozivam, da odložite mandate, ki ste jih dobili samo od HSS in od mene ter se zdaj z vsemi, večji del nečastnimi sredstvi borite i proti HSS i proti meni. Ako tega ne storite dobrovoljno, boste imeli priliko, prej kakor si mislite, da stopite pred hrvatski narod brez mandatov, in tedaj bomo videli, koliko mandatov boste dobili od tega naroda v svojem imenu in na temelju svoje nečastne in razorne politike.»

Radić torej preti zajedničarjem tudi z novimi volitvami v posameznih okrožjih. Nastaja zanimiva situacija: ali bodo zajedničarji ubogali — odnosno ali bi si Radić upal doseči ponovne volitve v dotičnih okrožjih, kjer so zajedničarji bili izvoljeni in kjer so se zadnje čase kolikor toliko skušali postaviti na lastne noge. Kakor beleži «Rieč», se radićevci v varaždinskem okrožju že polagoma pripravljajo za naknadne volitve, s čemer pa še vedno ne postaja jasno, kako namerava Radić provesti svojo pretno napram zajedničarjem.

Kakor je iz ostalega Radićevega pisanja v današnjem «Domu» razvidno, ga bombardirajo razni prošilci za službe in intervencije. Resolutno jim sporoča, da njihovih prošelj ne more upoštevati, ker je kot predsednik HSS v prvi vrsti branitelj seljaške sirotinje ter nikakor neče svojega časa trati za osebnostne potrebe in zahteve, ker ga mora vsega posvetiti osvoboditvi, obrambi in zaščiti seljaškega ljudstva. Poleg tega se jezi na «batinaške» uradnike, tudi na radićevske, in jim daje v vednost, da narodni sporazum ni leteča pajčevina,

da bi jo mogli raztrgati batinaši s pomočjo tako imenovanih radikalov. Svojim volilcem ponovno zatrjuje, da je sporazum čvrst in da vse gre gladko.

Politične beležke

+ Izjava Svetozarja Pribičevića. V «Politiki» objavlja g. Pribičević daljšo izjavo kot odgovor na Pašičeva izvajanja v radikalnem klubu. Dobro je, pravi, da je z izvajanjem g. Pašiča razbita iluzija, da on ni za sporazum z radićevci. Glasovi, da g. Pašić ni za sporazum, so zadrževali proces opredeljevanja v onih radikalnih množicah, ki so proti sporazumu RR. Zdaj, ko se je g. Pašić deklariral, se bodo te mase lahko opredelile in zavzele fronto proti «sporazumu». Kakor tudi je avtoriteta g. Pašiča velika, ne bo on nikogar prečkal, da je politika narodnega in državne edinstva v koaliciji z radićevci sigurnejša kakor v koaliciji s samostojnimi demokrati. Zanimivo je, da je g. Pašić pričakoval, da ostanemo mi nekak njegova rezerva. Toda mi nismo razpoloženi voditi radikalno strankarsko politiko, marveč imamo pred očmi samo državne interese, ki so sedaj ogroženi in zato vodimo odločno opozicijo proti sedanjim vladim. Odbijam insinucijo, da vodim opozicijo zgolj zato, ker nisem prišel v vladu. Moji prijatelji vedo prav dobro, da vodim samo načelno politiko.

+ Večno veljavne resnice. «Slovenec» piše, da nima k svojemu članku, v katerem brani znano teroristično škofovo pismo, ničesar dodati. Kljub temu pa se zraven zlaže, da je samo pojasnil razmerje med duhovščino in škofi «cerkveno-pravnega vidika», ter naglašja, da so duhovniki pred posvečenjem prostovoljno zaoblubili pokorščino cerkvenim predstojnikom, zato pa da so propovedniki večno veljavnih resnic, ki ne poznajo niti najmanjšega popuščanja in nobenih kompromisov. Kakor se vidi, bi «Slovenec» rad zvil celo afero na stranpot. Ne gre za «večnoveljavne verske resnice», pač pa gre za to, ali je večno veljavna resnica, da je politika dr. Korošca in tovarišev edino prava in da klerikalni denarni zavodi ne morejo falirati. Škof ne grozi duhovnikom s cerkvenimi kaznimi zaradi tega, ker nočejo morebiti propovedovati «več noveljavnih verskih resnic», ampak zato, ker nočejo z njim vred podpirati dr. Koroščeve politike ter sodelovati v klerikalnih gospodarskih zavodih, o katerih krojijo razne slabe vesti.

+ «Obesenci». O duhovnikih, ki ne morejo več prenašati absolutizma šenkavške kamarile, pravi «Slovenec»: «Kakega posameznega eksemplarija seveda nasprotnikom ne moremo odreka. Par duhovnikov je bilo vedno, ki so svobodomiselcem delali veselje. Saj poznate zgodbo o dvanaesterih in o obesencu med njimi!... In vsak obesenc mora vedeti, da ima rablja nad seboj. To strašno zgodbo zares spoznava vsa javnost bolj in bolj.

Po svetu

— Ustanovitev nove delavske zveze v Angliji. Kakor poročajo angleški listi, se sestanjo 15. novembra v Londonu zastopniki ladjedelniških delavcev, železničarjev in strojnikov, ki bodo skupno z drugimi delavskimi delegati ustanovili močno delavsko zvezo.

— Velika Nemčija pod habsburškim žezlom. Zadnji sekijski načelnik cesarja Karla dr. Schager, sedanjji vojvoda avstrijske monarhistične stranke piše v N. W. Journalu, da se bo njegova stranka orienrirala na nemškonačionalnem programu in da bo kot taka delovala za priključitev Avstrije k Nemčiji toda le pod pogojem, če bodo v «Veliki Nemčiji vladali Habsburžani!»

— Skrzynskega potovanje v Moskvo odgodeno. Iz Varšave poročajo, da je zunanji minister Skrzynski odgodil svoje potovanje v Moskvo in da bo obiskal Čičerina najbrže še le prihodnjo spomlad. Kljub temu pa se bodo poljsko-ruska trgovinska pogajanja obnovila v najkrajšem času.

— Nemčija in Zveza narodov. «Times» poročajo iz Zeneve, da se bo vršilo izredno zasedanje Sveta Zveze narodov najbrže šele v januarju in da se bo v smislu določil pakta Zveze šele ob tej priliki razpravljalo o vstopu Nemčije v Zvezo narodov.

— Vrnitev nemške lastnine v Ameriki. Iz Berlina poročajo, da bo ameriški kongres v začetku decembra sklepal o povrnitvi nemške lastnine v Ameriki. V nemških uradnih krogih pričakujejo z gotovostjo, da bo kongres z večino glasov sprejel tozadevni predlog, in da tudi predsednik Coolidge ne bo vložil svojega veta.

— Pred povišanjem železniških tarif v Rumuniji. Iz Bukarešte poročajo: Ravnateljstvo rumunskih državnih železnic pripravlja povišanje vseh železniških tarif. Nove tarife bodo stopile v veljavo 1. januarja 1926.

— Macdonald v Budimpešti. Bivši angleški premier Macdonald je prispel v nedeljo v Budimpešto, kjer ga je sprejelo vodstvo madžarske socialistične stranke. Macdonald ostane v Budimpešti par dni.

— Evropska konferenca za vozne rede se je sestala 19. t. m. v Haagu. Prvič se je letos udeležujo tudi zastopniki zračnega prometa, ki naj stopi v bodoče v tesnejše stike z železniškim prometom, kakor je bilo to doslej. Vsi na konferenci sprejeti sklepi bodo uveljavljeni s poletnim voznim redom maja 1926.

— Napetost med Anglijo in Turčijo. Iz Londona poročajo, da je vrhovno poveljstvo turške vojske odredilo močno pojačanje turških čet ob meji in da je pripravil vse potrebno za takojšnje zaprtje Dardanel,

Daničičeva proslava v Beogradu

Beograd, 19. oktobra.

Včeraj so se tukaj začele svečanosti ob stoletnici Daničičevega rojstva. Zjutraj se je vršila zadušnica za pokojnim filologom v Saborni cerkvi. Še pred službo božjo pa so položili posebni odposlanci na Daničičev spomenik na Kalemogdanu dva preprosta, a okusna lončorjeva venca: prvega je poslal Arheološki muzej iz Splita, drugega pa Starinarsko društvo iz Knina.

Cerkvene spominske proslave so se udeležili vsi redni in dopisni člani akademije iz Zagreba in Beograda, zastopniki državnih in cerkvenih oblasti, politiki, književniki, znanstveniki, akademiki in srednješolci. Navzoči so bili med drugimi patrijarh Dimitrije, prosvetni minister Velja Vukičević, rektor beogradske univerze Pavle Popović, Pa trijarh, ki je bil sam Daničičev učenec, se je v toplih besedah spominjal velikega filologa kot znanstvenika, a tudi kot svojega učitelja.

Opoldne sta priredili «Srpska Akademija» in «Jugoslav. Akademija» za povabljenе goste obed v kavarni poleg Akademije. Navzoče učenjake je pozdravil gosp. Aleksander Belić v imenu obeh Akademij. Zahvalil se je posebno zastopnikom slovanskih kulturnih zavodov, delegatu varšavske univerze in Poljske akademije znanosti, zastopnikom krakovske univerze in Znanstvenega društva v Lvovu, predstavniku rumunskih slavistov, delegatu Češke akademije znanosti ter zastopnikom praške in brnske univerze, reprezentantom univerz in fakultet iz Ljubljane, Zagreba, Subotice, zastopniku Arheološkega muzeja v Splitu, Znanstvenega društva v Ljubljani, Hrvatske Matice, Višje pedagoške šole v Zagrebu ter ostalih kulturnih in prosvetnih ustanov v naši državi.

Popoldne ob štirih se je vršila na univerzi svečana Akademija v nabito polni dvorani. Bili so prisotni trije ministri (gg. Velja Vukičević, Miša Trifunović in Pavle Radić), proforski zbor beogradske univerze, slavist dr. Murko iz Prage, dr. Kazimir Nič iz Krakova, dr. Viktor Poržeminski iz Varšave, dr. Ilija Barlescu iz Jaša, dr. Francev in dr. Hujer iz Prage in dr. Horak iz Brna. Sejo je otvoril predsednik «Srpske Akademije» gosp. Jovan Cvijić. Nato je predaval o Daničiču dr. Aleks. Belić, za njim pa so kratko govorili univ. prof. Toma Marietić, Barlescu, Stipetić, Bosanac, Francev, Murko, Hujer, Vrbovac, Nič, Hauptman, Pitamic, Poržeminski, Zbovkov, Ivić, Bogdanović, Milošević, Popović, Kostrenčić in Horak ter gg. dr. Domanić, Rud. Majer, dr. Abramović, Ivan Tomašić, Jeremija Živanović in Sveta Stojković. Lahko se reče, da je bila v njihovih govorih zastopana razzen ruske vsa slovanska znanost, iz Jugoslavije pa vse važne in resne kulturne in prosvetne ustanove. Niz govorov je zaključil gosp. Gavra Manolić, predsednik Jugoslav. Akademije. Zvečer se je vršil koncert v prostorih Kola srbskih sester, danes popoldne pa je bila skupna seja Akademije za filozofijo in sociologijo. Srpske Akademije in zastopnikov drugih slovanskih znanstvenih institucij, tako da se je seja spremenila v pravcati slovanski znanstveni kongres, ki je sprožil celo vrsto izredno važnih vprašanj.

Iz Trbovelj

— V smislu okrožnice akcijskega odbora za imenovanje novega gerenta domačine, ki bi izvedel po desetih letih gerentovanja občinske volitve, se je vršila 20. t. m. odborova seja krajevne organizacije SDS. Na tej seji se je soglasno ugotovilo, da je mišljenje kraj. org. SDS, isto kot vseh tukajšnjih političnih strank, ki stremijo za istim ciljem.

— Skupni sestanek akcijskega odbora se bo vršil danes 22. t. m. ob 6. zvečer v Dimnikovi gostilni, ker so se izvršili že pri vseh političnih organizacijah zaupni sestanki, na katerih so podali svoja poročila gerentski sovnetniki, pripadajoči dotičnim posameznim organizacijam. Na sestanku bo poslala vsaka stranka po dva svoja zastopnika, ki bosta imela polnomočno pooblastilo.

— «Protekcija» v Bittnerjevi hiši. Na očitke v «Slovenec», da se splošno opaža, da dobivajo stanovanje v Bittnerjevi hiši oni delavci-sameci, ki se zapišejo v orjunaško organizacijo, nam sporoča hišnik Purkart, da ni niti najmanj govora o kakšni protekciji ter da so dobili stanovanje v tej hiši le oni, ki niso mogli živeti v miru v prejšnjih stanovanjih in se je bilo zato bati tragičnih slučajev. Na podoben način da urejuje rudnik vse prepire, zaradi česar se delavstvo prav nič ne razburja, pač pa dopisnik «Slovenca», ki išče šele sedaj dokazov za svoje trditve.

— Zaprige vojaških obveznikov. Naš protest v «Jutru» pred več meseci proti temu, da bi morali vsi vojaški obvezniki v Celje k zaprilegi, je dosegel svoj namen, ker je pristojna oblast odredila, da se bo vršila zaprige vseh tistih, ki še niso prišli, jutri v petek pri Fortetu na Vodi, in sicer ob 8. zjutraj za tiste, ki so dopoldne prosti in imajo popoldne delo, ob 2. popoldne pa za tiste, ki imajo dopoldne delo in so popoldne prosti, ter za obveznike iz občine Dol pri Hrastniku. Zaprige se morajo udeležiti vsi še nezaprigeni obvezniki letnikov 1875. do vstetega 1904.

Naši kraji in ljudje

Manevri naše rečne mornarice

Naša rečna mornarica, ki štacionira v Novem Sadu, ima že nekaj dni velike manevre, katerih se udeležujejo ladje: Vardar, Sava, Drava, Morava in Lovćen. Manevri se vrše pod poveljstvom polkovnika Evgena Malinarića, kapetana bojnega broda, zastavo komandanta nosi monitor Lovćen, poveljniki ostalih ladij pa so korvetni kapitani: Mažuranić, Marijašević, Kaftić in Pavlić. V ponedeljek rano jutraj so odšli vsi morniki na našo mejo proti Mažuranski Bezdanu, kjer se vrše manevri. Naša rečna mornarica se nahaja v zelo odličnem stanju, čeprav so na razpolago samo skromna sredstva. Monitorji se nahajajo sedaj že tri dni pod petrovarsko trdnjavo. Povsod vlada najučeljši red, čistoča in disciplina, kar je zagotovilo na prebivalstvo zelo ugoden vtis. Ceneč važnost naše rečne mornarice, je posetil razen zastopnikov oblasti monitorje tudi predsednik novosadskega odbora Jadranske Straže v spremstvu več članov odbora, katerim je komandant Malinarić razkazal ladje in jih prosil, naj razvijejo tudi v naprej, čim uspešneje propagando za razvoj naše rečne mornarice.

Mezdno gibanje lesnih delavcev na Dolenjskem

V bližini Starega trga pri Ložu se nahajala lesno delavstvo že del časa v mezdno gibanju, ki dobiva vedno ostrejši značaj. Podjetja: Fran Žagar v Markovcu, Karel Kovač v Starem trgu in Schönberg - Waldenberg pri Snežniku, ki zaposlujejo okoli 150 lesnih delavcev, so nedavno proglasila dosedanj kolektivno pogodbo za razveljavljeno ter so reducirala delavcem plače za 10 odstotkov.

Delavci so se temu ukrepu uprli in so prosili za intervencijo oblasti. Na poziv ljubljanske Inšpekcije dela se je vršil skupen sestanek obeh prizadetih strank, delodajalcev in delojemalcev. Pogajanja pa so bila brez uspeha. Delavci so radi tega izjavili, da so odločno pripravljeni nadaljevati mezdni boj in ga poostri. Predno pa se to zgodi, pa so pripravili še enkrat pokazati svojo dobro voljo. Prosil so za ponovni razpis mezdne razprave, ki se bo vršila najbrže še koncem tega tedna v Ljubljani. Ako ne pride na tem sestanku do sporazuma, bo lesno delavstvo stopilo v štrajk.

Naše ljudsko šolstvo

V Beogradu je izšla statistika, ki nas dobro pouči o stanju ljudskega šolstva v naši državi. V šolskem letu 1924-25, smo imeli skupno 7368 ljudskih šol. Na njih je poučevalo 9044 učiteljev in 8172 učiteljice, skupaj 17.216 učnih moči. V šolskem letu 1924-25, je bilo v šolah 894.136 otrok, 543.568 dečkov in 350.568 deklic. Iz tega števila izhaja, da je vsak trinajsti prebivalec v Jugosloviji ljudskošolski učenec. Razmerje med učenci in učenkami sicer ni popolnoma znano, toda, relativno vzeto, je dobro. Na koncu šolskega leta 1924-25, se je število šolskih otrok nekoliko skrčilo. Zmanjšalo je 814.721 učenec.

Če premostimo naše šolske razmere po pokrajinah, najdemo, da imamo v mestih precej malo ljudskih šol, zato pa so ljudske šole tembolj goste seane na kmetih. V mestih imamo 53 ljudskošolskih zavodov, na kmetih na 766. Zanimivo je, da je število učiteljev v Sloveniji mnogo večje, kakor število učiteljic. Učiteljev je 1726, učiteljic pa 1257. Šolski pouk obiskuje 77.390 otrok moškega in 77.730 otrok ženskega spola.

Samo še danes! **Nepozabni Hagen v Tronje** iz velelitja Riblungi. Slavni nemški igralec Hans A. v. Schlot, temperamentna in srčkana Lya de Putt, splošno priljubljeni Erich Kaiser-Titz. Vsi samo prvotni umetniki izvirajo iz prekrasnih in ljubljenskih, ponosa, jeze in ljubosumnosti.

Malva Prekrasni so naračni posnetki bosniških planin v katerih je ta film deloma posnet. Vsebinski uspeh in v zvezi tega še posebno zanimiva.

Predstave se vrše ob: 4., 1/2, 1/2, 9. — Kot prihodnja senzacija nanoveš Harry Piel-film „Gigano“, na kar se cenijo obiskovalci že sedaj opozarjajo.

V Srbiji so imeli lani 159 šol v mestih in 1448 šol na kmetih. Učiteljev je bilo v službi 1933, učiteljic 1444. Šolo je pohajalo 120.358 dečkov ter 49.047 deklic. Te številke veljajo za Srbijo v obsegu l. 1912. V Južni Srbiji navaja statistika posebej 131 šol, v mestih in 600 šol na kmetih. Tu je delovalo 1121 učiteljev in 430 učiteljic. Med njimi je tudi 150 mohamedanskih učiteljev, ki so poučevali večinoma verouk. Učencev je bilo tu 44.234, učenek pa 18.446.

Hrvatska in Slavonija izkazuje v mestih 105, na kmetih pa 1638 šol. Število učiteljev znaša v njenem področju 2002, število učiteljic pa 1837. V šolo je hodilo 130.196 dečkov in 100.221 deklic.

V Bosni imajo v mestih 137 ljudskih šol, na kmetih pa 440. Na teh šolah je poučevalo prejšnje leto 558 učiteljev in 619 učiteljic. Šolo je pohajalo 58.150 dečkov in 15.983 deklic. Pripomniti moramo, da je število ženske šolske dece

v Bosni tako majhno radi tega, ker muslimani iz verskih ozirov redkokdaj šolajo svoje hčere.

V Dalmaciji je bilo 60 šol v mestih in 440 šol na kmetih. Poučevalo je 393 učiteljev in 555 učiteljic, v šolo pa je hodilo 28.592 učenec in 21.746 učenka.

Vojvodina beleži v lanskem letu 220 šol v mestih, ostale so na kmetih. 517 šol je bilo lani srbohrvatskih, 273 madžarskih, 182 nemških, 31 rumunskih ter 38 slovaških. Na šolah je poučevalo 2585 učnih moči. Šolo pa je obiskovalo 62.641 dečkov in 58.247 deklic.

Ostane še Črna gora, kjer je v mestih 34 ljudskih šol, na kmetih pa 303. Učiteljev je bilo 603, učiteljic 123, v šolo je hodilo 22.007 dečkov in 18.220 deklic. To je kratek pregled ljudskega šolstva v naši državi, ki je v malenkostih morda še pomanjkljiv, v glavnem pa je točen in pravilen.

K sestanku dr. Beneša in dr. Ninčiča

Visoki gostje včeraj popoldne na ljubljanskem kolodvoru: levo gospa ministra dr. Beneša, v sredini češkoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš, na desni naš zunanji minister dr. Momčilo Ninčič.

Dalmacija se seli

Kljub velikim selitvenim stroškom se ljudstvo iz Dalmacije še vedno izseljuje trumoma. Poročali smo letos poleti, koliko prebivalcev je zapustilo otok Korčulo ter šlo s trebuhom za kruhom v tuji svet. Dalmatinci so se izseljevali v Sev. Ameriko, ker pa je sedaj kvota za izselence iz naše države zelo majhna, so se začeli Dalmatinci izseljevati v Južno Ameriko ter v Avstralijo. V Južno Ameriko, zlasti v državo Argentinijsko in Chile se selijo prebivalci z otokov Brača, Hvara in Visa. S Korčule odhajajo navadno v Brazilijo. Korčulani gredo čez morje skupno, t. j. v celih družinah. V Braziliji so življenjski pogoji zelo težki, toda vendarle boljši, kakor na Korčuli. Zaposleni so naši rojaki tamkaj večinoma v plantažah za kavo, kjer so popolnoma odrezani od sveta.

Primorci, zlasti Makarinci, potujejo navadno v Avstralijo in Novo Zelandijo. Tam pridobivajo kavčuk. Tudi njihovo življenje je težko in polno nevarnosti. Izmed vseh dalmatinskih naselencev se imajo še najbolje v tujini Bračani, ki imajo precej sorodnikov v republiki Chile.

Prošlo soboto je odpotovalo iz Splita v Trst in od tam naprej v Argentinijsko

27 oseb. Malo prej pa je ostavilo svojo ožjo domovino Dalmacijo 146 ljudi, 103 moški in 43 žensk. Tako se izseljuje ljudstvo iz naše države, kakor da ni zanj dovolj kruha v domovini.

Električna centrala v Kamniški Bistrici

V našem članku pod tem naslovom je včeraj izšel del gradiva, katerega danes dopolnjujemo, da si bodo čitatelji lahko ustvarili nazorno sliko celotnega projekta.

Na kilometru 23,71 je projektirana v so teski med skalami zapora, ki bo dvignila normalni nivo vode s kote 16,00 na maksimalno višino 31,00 m. Tlačni cevovod pojde 60 metrov skozi živo skalo na levem bregu Bistrice ter bo vodil k centrali, ki bo oddaljena 1400 m. Izrabljena voda se bo odvajala v odprtjem, 100 metrov dolgem koritu nazaj v strugo Bistrice tik nad jezom Korporacijske žage.

Hydroelektrična centrala bo služila v prvi vrsti Kamniku in okoličanskim krajem v Kamniški Bistrici. Preskrbovala jih bo z električno silo za pogon industrijskih in drugih strojev ter bo dajala tudi električno razsvetlavo za javne in zasebne potrebe. Prve dni meseca decembra bo na lico mesta komisijski ogled cele proge od Strajna do izvira Bistrice. Če komisija odobri projekt je upati, da dobi mesto Kamnik z okolico ter cela bistriška dolina, ki spada med najbolj industrijsko razvite kraje v Sloveniji, ceneno pogonsko silo, ki ji bo zelo koristila v gospodarskem življenju.

Olga Čehova
znamenita ruska filmska igralka v vefilimu
«Mesto izkušnjav»
Danes «Kino Dvor».

Za narodovo zdravje

Ze sedem let smo Slovenci v lastni državi, sedem let smo torej že imeli časa in prilžnost, da neovirano nadomestimo vse zaostanke naravnega kulturnega razvoja našega naroda, ki jih je povzročila bojazan naših dunajskih gospodarjev pred veliko stvarjalno silo našega ljudstva po eni strani, ekspanzijska težnja pangermanizma pa po drugi strani. Kljub raznim oviram in pritiskom smo že v času naše narodne odvisnosti, bodisi radi svoje odporne sile ali prilagoditve lastnosti — kakor je pač zahteval trenutni položaj — dosegli primerno stopnjo izobraženosti. Naš književni trg je za en milijonski narod izredno bogat na izvirnih delih. Širokopotezne močne organizacije gospodarskega, stanovskega, naučnega in političnega značaja nam pričajo, da duh časa ni šel mimo nas. Svobodno življenje v lastni državi je še izdatno pripomoglo k popolnitvi naše kulturne stavbe. Danes se gradi z veliko vneto in razumevanjem na vseh poljih. Zlasti mnogo je izvršenega v zadnjih letih na polju narodovega zdravja. Koliko prekrasnejših ustanov je postavljeno, koliko pouka v besedi in črki gre dan za dnem med naš narod! Manjka pa nam še organizacije, ki bi prevzela delo za očuvanje narodovega zdravja v svoj program, ki bi se razpletla po vseh naših krajih, ter bi razširjala smisel za pravilno in zdravo življenje. Pri vseh narodnih vidimo močne in obsežne organizacije, ki imajo v svojem programu skrb za narodovo zdravje v tej ali oni obliki. Srbi imajo že nad dvajset let svoja »Društva za čuvanje narodovega zdravja«, zelo razširjena po mestih in vaseh. Poleg teh ima o tudi svoje »Zdravstvene zadruge«, ki izkazujejo vsako leto velik denarni promet. Ne zato, ker imajo drugi in tudi ne zato, da imamo zopet novo društvo več, marveč iz dejanske potrebe snujemo tudi v Ljubljani podobno društvo.

Društvo bo nudilo svojim članom poleg mnogih materialnih koristi tudi pravo zdravstveno vzgojo in izobrazbo. Društvo se hoče boriti za zdravniško pomoč svojim članom, za dobavo cenenih zdravil, razkuževalnih sredstev in vseh ostalih potrebščin za preprečitev bolezni ter ohranitev zdravja. Oblastem hoče naznanjati vse slučajne zanemarjanja čistoče v javnih obratih in prostorih ter hoče posredovati za odpravo nezdružljiv razmer po obstoječih predpisih in zakonih.

Ustanovni občni zbor »Društva za narodovo zdravje« v Ljubljani se bo vršil letos o Božiču. Dotedaj pa je potreba, da se prikladi čim večje število članov in članic tako iz Ljubljane kakor tudi iz drugih krajev Slovenije. Priglasje sprejema »Pripravljalni odbor Društva za narodovo zdravje« v Ljubljani, Higijenski zavod, Zaloška cesta št. 2.

Kongres stavbenikov v Beogradu

Prva razstava stavbeniških del.

Dne 18. in 19. t. m. se je vršil v Beogradu kongres stavbenikov (graditeljev) v naši državi, na katerem so se razpravljala razna važna stanovska vprašanja in so bili izvršeni sklepi glede ureditve neurejenega stanja, ki vlada v stavbeništvu naše domovine. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki zahteva ureditev obrtnega zakona, ker obstoja sedaj kar pet zakonov, ki so medsebojno deloma celo protislovni. Na kongresu je bilo sklenjeno, da ostane sedež Udrženja v Zagrebu in da se bo vršil prihodnji kongres v Splitu. Za predsednika odbora je bil izvoljen stavbenik Kunc iz Novega Sada, za podpredsednika Munder iz Zagreba in Kraus iz Zemuna, za tajnika Freudenberg, za blagajnika Rabas iz Zagreba. Izvršena je bila tudi finančna podlaga za izdajanje stanovske ga lista.

Ob priliki kongresa stavbenikov je bila odprta v Beogradu, kakor smo že poročali, tudi prva razstava stav-

Damske plašče

elegantne v cenah Din 400—650, najtinejši češki velour, pod oženi z vatelinom in fino podlogo Din 700—900 nudi 4411

F. in J. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Danes:
»Carigrad mesto izkušnjav«
Velika ruska tragedija iz krogov beguncev v 6 velikih dejanjih. V glavnih vlogah: lepi Juliane Johnston in Olga Čehova ter prelepi mladenič Malcolm Todd in Herman Picha.

Krasni naravni posnetki iz Carigrada, iz mesta izkušnjav!

Kino «LJUBLJANSKI DVOR».
Telefon 730

Predstave ob nedeljah ob pol 11 dop. in ob 3., 1/2, 5, 6., 1/2, 8 in 9 uri zvečer, ob delavnikih ob 4., 1/2, 6., 1/2, 8 in 9.

beniških del v naši državi, ki je izzvala veliko zanimanje. Razstavo je otvoril delegat ministra za gradjevine in so jo uradno posetili inšpektorji ministrstva za prosveto, trgovino in industrijo. Poset razstave je izredno velik in prinašajo vsi beograjski listi obširna poročila o njej. Posebno naglašajo monumentalno noto, izraženo v večini razstavljenih del. Razstava je bila odprta v Beogradu v prvi vrsti radi tega, ker je bila tamkaj šele pred dvema letoma ustanovljena prva stavbeniška šola in stavbeniški stan, ki je pri nas že dolgo razvit, v Beogradu sploh ni poznan. Razstava bo v kratkem priložena tudi v Zagrebu.

Udruženje graditeljev je ob priliki svojega kongresa darovalo kralju Aleksandru kot zgraditelju največje, najlepše in najmočnejše stavbe v zgodovini našega troimenega naroda, krasno vezan eksponat tehničnega priročnika «Graditelji 1925».

Dva tragična dogodka

14 letnj deček ustrelil 3 letnega otroka. Demon alkohol.

V Podgorici pri St. Rupertu na Gurinškem je v nedeljo 14letni deček Džovaneti s staro lovsko puško, nabito z razsekaniimi žebli, ustrelil triletnega Karličevega sina. Džovaneti je dan na dan brezdelno zahajal k sosednim staršem in večkrat grozil Karličevemu dečku, da ga ustrelji, ako bo prst sesal. V nedeljo, ko so bili starši pri prvi masi, je Džovaneti zopet prišel h Karličevim. Dva domača, tri in štiri leta stara dečka, sta ležala na postelji. Džovaneti je zopet zagrozil mahnemu, da ga ustrelji. Ker je začel otrok jokati, je prišla njegova teta, da ga pomiri in pokara mladega nasilneža. Ko pa je nič hudega sluteča teta odšla v kuhinjo, je Džovaneti skrivoma snel s stene nabito puško in iz neposredne bližine ustrelil na peči sedečega otroka. Strel je razmesaril otročiču ramo in vrat, da je bil takoj mrtev. Zraven njega sedeči starejši bratec je ostal sicer nepoškodovan, vendar pa se je silno prestrašil. Dogodek je vzbudil v vasi in okolici veliko senzacijo in sočutje s Karličevim družino ter nedolžnim otročičem.

To je v zadnjih letih v tej občini že tretji slučaj nesreče z lovsko puško. Je pa posledica posesti prevelikega števila orožja, s katerimi se nevede in lahkomišelnost ravna.

V Lešnici pri Novem mestu je bil prošle nedeljo izvršen krvav zločin. Ko so se vsačani vračali zvečer s trdatve domov, je znani alkoholik Janc začel delati zdražbo. Med prepitjem je nenadoma potegnil nož ter smrtno poškodoval dijaka Riliha iz Lešnice. Nesrečni dijak je kmalu nato izdihnil. Janc se je sam prijavil orožnikom.

Zopet se Vam nudi prilika videti krasen film iz časa francoske revolucije

„Saramouche“

Ker je ta film velika sprememba od običajnih filmskih dram, in je dejanje vse skozi napeto zanimivo, posnetki revolucije je najbolj uspeli in privlačna dramatična vsebina — smo prepričani — da bo ta film gotovo vsakogar zadovoljil.

V glavnih vlogah lepi Ramon Novarro, Elice Terry in Lewia Stone.

Predvaja se samo še danes in jutri v petek. Predstave v nedeljo: ob pol 11 dopoldne, popoldne ob 3., pol 5, 6., pol 8 in 9 uri. Predstave v delavnikih: popoldne ob 3., 1/2, 5, 6., 1/2, 8 in 9 uri.

«Kino Ideal».

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama:
Četrtek 22: Pegica mojeja srca D
Petek 23: Za narodov blagor F
Sobota 24: Periferija A
Nedelja 25: Pegica mojeja srca Izven
Ponedeljek 26: Za narodov blagor B

Opera:
Četrtek 22: Nabor-Povratek (premijeri) E
Petek 23: zaprto
Sobota 24: Aida D
Nedelja 25: Nabor-Povratek Izven
Ponedeljek 26: zaprto.

Sinfonični koncert v Mariboru.

Slovo g. Mitrovića in njegove soproge.

Maribor, 20. oktobra.
S sobotnim koncertom Beethovenovih skladb je g. ravnatelj Mitrović dostojno zaključil svoje triletno umetniško delovanje v Mariboru. Znan doslej je z gledališkega dirigentskega pulsa, se nam je pred svojim odhodom razkril kot odlični koncertni dirigent in umevaljoč interpret sinfonične glasbe. Sobotni koncert znači za mariborsko glasbeno življenje dogodek, ki

dela čast svojemu inspiratorju ter vsem, ki so pri njem sodelovali.

Orkester, sestavljen iz članov tukajšnje vojaške godbe ter pomožen s člani Glasbene Matice in drugimi polikimni godbeniki, je spremljal po veličastni overturi »Prometej« obo solistki s toliko preciznostjo, da so se zlivali zvoki vsakokrat v lepo in priključljivo harmonično celoto. V »Lars ghettu« in »Rond« je g. Brandlova iznova pokazala svojo mojstrsko igro na gosli. Njen krepak lok in njena virtuozna igra sta vzbudila občo pozornost ter izzvala splošno odobravanje. Nagrajena je bila s cvetjem.

Težka koncertna arija »Ah perfido« je našla v gospej Mitrovićevi odlično interpretinjo. Se enkrat smo občutili vso dramatsko silo njenega lepca, zdravca, še nadaljnega razvoja zmogljene soprane in se divili načinu njenega umevanja in prednašanja. Težko ji bo najti v naši operi vredno naslednico.

Po tej točki sta bila oba odhajajoča umetnika odaravana z nešteti venci in šopki in pozdravljena od občinstva s frentičnim odobravanjem, ki je utihnilo šele, ko je stopil pred g. Mitrovića prosvet-

ni šef dr. Poljanec in mu v lepih vzečenih besedah v imenu velikega župana mariborske oblasti izročil red Sv. Save IV. stopnje. V svojem prisrčnem nagovoru je v markantnih potezah podal pregled in pomen slavljenečevega delovanja na glasbenem polju in zlasti pri našem gledališču, spomnil se njegovega prvega odlikovanja, ki ga je prejel pred 20 leti za slavnostno kantato, izvajano pri kronanju blagopokojnega kralja Petra ter žel el njemu in njegovi soprogi nadaljnjih uspehov. Ginjen se je zahvalil g. Mitrović Nj. Vel. kralju, kraljevi vladini in velikemu županu za visoko priznanje, vsem članom gledališča, predvsem pa intendantu g. dr. Brenčiču za požrtvovalno sodelovanje in se poslovil od mariborskega občinstva z vzklikom: Na svidenje! Ponovni gromki aplavz je zaključil to lepo svečanost.

Po odmoru je orkester pod taktirko g. Mitrovića izvajal petko Beethovenovo sinfonijo. Ta silna, veličastna skladba, ki je bila v vseh detajlih skrbno naštudirana in za naše razmere nepričakovano dobro izvajana, je zapustila pri publiki najgloblji utis. Šele po dolgotrajnem burnem aplavzu se je jela praznično dobro obiskana prostorina Götzova dvorana.

Tako sta se Mitrović in njegova soproga poslovila od mariborskega občinstva. Njun bivanje med nami je bila ena sama do-

ba triletnega neumornega, vestnega umetniškega dela, njun triumfalni odhod pa viden dokaz razumevanja in spoštovanja, ki sta ga zasluženo uživala pri naši publiki. V. S.

Nušičev »Nahod« v beograjski draml. Branislav Nušič, pisatelj lahkega repertoarja, je segel naposled v resen svet in napisal dramo »Nahod«, s katero je dosegel lani, ko se je stvar igrala prvič zelo lep uspeh. Te dni so dramo zopet predstavljali v Beogradu. Občinstvo je pokazalo zanj zelo veliko zanimanje in stvar je vnovič uspela.

Javna diskusija o gledališču v Splitu. V splitskem tisku se je razvila dolgotrajna diskusija o upravičenosti splitske drame. Gledališče je imelo pred leti tudi opero, a jo je moral zaradi premajhne državne subvencije opustiti. Do tu bi bilo vse dobro in prav, toda splitsko gledališče so pomagali zidati tudi zasebniki, ki so obdržali pravico do lož, katere so si izgovorili. In te lože delajo sedaj silno pregljavico gledališki upravi ter utežujejo postati njena sčeda. Lastniki lož se fanatično boroje za opero, dramo pa zavračajo ter ji odrekajo eksistenco pravico. Tako sta nastala v Splitu dva tabora — eden za opero, drugi za dramo in debata med pristajali teza in onega naziranja se vleče naprej ter postala zelo kočljiva.

Dejstvo pa je, da ima Split jedva 30 tisoč duš, ki ne morejo vzdržati opere, drama pa ne more zadovoljiti njihovi ambiciji, ker jim južni temperament ne da, da b. poslušali v gledališču lepo besedo brez godbe in petja.

Nov klavirski koncert Leaša Janačka. Češki skladatelj Leoš Janaček je napisal nov klavirski koncert, ki se bo v letošnji koncertni sezoni izvajal v Pragi in Brnu.

Arhitekt Plečnik — član češke Akademije. Arhitekt J. Plečnik, univerzni profesor v Ljubljani, je bil imenovan za člana češke Akademije znanosti in umetnosti v Pragi.

Skorajšnje koncertne prireditve v Beogradu. V Beogradu bo koncertiral dne 7. novembra pianist Borowski, ki je lani nastopil tudi v Ljubljani. 19. novembra gostuje v prestolici Zikov kvartet. dne 5. decembra pa bo pol vnovič dunajski junaki tenor Oestwig, ki je dosegel pred kratkim sijajne uspehe ter je postal ljubljene koncertne publike.

Letošnja skupščina Matice Srpske v Novem Sadu se bo vršila dne 1. novembra. Letošnja Noblova literarna nagrada se ba je podeli švedski pisateljici Sigrid Undsetovi za roman iz srednjega veka »Kristine Lawransdotter. Pisateljica je izdala več stvari, ki obravnavajo v prvi vrsti psihologijo otroka.

Ljubljana, 21. oktobra.

* Določanje občinskih doklad. Finančno ministrstvo je odredilo, da morajo finančne uprave vršiti kontrolo nad določanjem občinskih doklad, da se z dokladami preveč ne obremene siromašnejši sloji.

jevalca k drogi poglavarju viskih rokov-
jačev. Našel ga je baš v trenutku, ko je šil
svojo »neprestreljeno« srajco in celil
vojo »neranjeno rahlo rano«. V rokovnja-
kem tonu mu je Gropa z rokomavharskim
asmehom kategorično izjavil, da se pusti

* Šel je v smrt, ker ga tudi mati ni marala. To dni se je v Mostar u ustreli 22 letni mladenič Peter Radovanović. Zapustil je pismo, v katerem izjavlja, da gre v smrt, ker nikjer ne najde ljubezni in dobrohotnosti in ga sovražijo celo lastna mati. Ljubša mu je smrt, kakor tako življenje. Tragična smrt je vzbudila med prebivalstvom splošno sočutje za nesrečnega mladeniča.

Saje, mozolje, zajedave, krvava, Vise-
namješteno odstranjuje pariska emulzija „Visa-
sine Adalina Patti“, edino perfektno in ne-
redljivo, od mnogih zdravnikov priporočeno
kredljivo, za umivanje polti, ki onemogućuje
ubiranje kože ter daje obrazu mladeniški izraz
svježost. Vsak dan prihajajo števila pri-
mala pisma. Dobiva se v svih lekarnah, dro-
gerijah in parfumerijah za ceno Din 30— za
centi-kentico. Glavno skladište za Jugoslaviju:

— Glavni odbor Sam. strokov. del. org.
nile vabi vse odbornike glavnega odbora
nile, mladinske Unije in Edinosti na skup-
zelo važno stoji, ki se vrši danes ob 8.
rlo zvečer v društveni sobi v Narodnem
mu. Ker je zadeva zelo važna in nujna,
udeležba vseh odbornikov častna dolž-
— Odbor

pisati snovi, ki se običajno predava in na načinu predavanja samemu. Ni namreč seeno, kdo govori in kaj in kako. — Ne vomimo, da se bo dne 9. novembra, ko o predaval g. Inženjer Perdo Lupša o Siatu in nam bo vse prikazoval s sklonitimi slikami, v tveganju ljudstva, saj sta

eluje s kolosalnim uspehom samo Villanov
j*. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah.
rolzvoja: Laboratorij Mr. D. Villan, Zagreb,
Ilica 204.

Z. Mahnič-Gorjanc
Kopitarjeva ulica št. 1.

Iz življenja in sveta

Ena Mojzesovih tabel najdena

Senzacionalno odkritje učenjaka.

Znani semitolog profesor dr. Grimme je imel te dni v Berlinu predavanje o odkritju, ki se mu je posrečilo na vrhu gore Sinaj. Ako je temu res tako, bi bilo s tem dokazano, da je svetopisemski Mojzes v resnici živel.

Leta 1905. je angleški raziskovalec Flinders Petrie našel na planoti Serabit el Hadem na gori Sinaj v staroegiptskem templu, izvirajočim iz 1.700 pred Kristom več kamenitih tabel. Te plošče so bile tako težke, da jih ni bilo mogoče prenesti v Evropo. Učenjak na njih je fotografiral in prinesel slike domov. Leta 1916. je našel učenjak Allan Gardiner ključ za talinstveno pisanje, ki je bila vdolbena v kamenite plošče, in je razbral iz nje vrsto sinajskih soglasnikov. Napise so kasneje preučevali profesorji Sethe in dr. Eiser in končno dr. Grimme. Slednji je po večletnem trudu črke v toliko razbral, da je mogoče sedaj čitati nad tri in pol tisočletna stara pisava.

Profesor Grimme je ugotovil, da se napisi na tablah skoraj popolnoma krijejo s svetopisemsko hebrejščino, iz česar sledi, da je hebrejščina prvi s črkami pisani jezik. Vsi stari jeziki, kakor egiptščina, babilonščina, asirščina itd., so imeli te znake, hieroglife ali klince, kakor je to še dandanes pri kitajščini, kjer ima vsaka beseda svoj znak.

Učenjak je potem skušal čitati napise in je našel na eni osmih tabel tri nad vse zanimive vrste. Ko jih je po velikem trudu prečital, je rekel, da mu je od presenečenja zastalo srce. V teh treh vrstah se namreč zahvaljuje najvišji duhoven templu faraonovi hčerki Hačensuti, da ga je potegnila iz Nila in ga napravila za tako velikega dostojanstvenika. V teh vrstah se večkrat ponavlja hebrejsko ime Jožef in trikrat ime Manase, kar je toliko kot Mojzes. Dr. Grimme meni, da je dal vklesati napis na table sam svetopisemski Mojzes.

Dr. Grimme pravi nadalje, da je na podlagi zgodovinskih podatkov prav lahko mogoče, da dokazuje te table, da je Mojzes v resnici živel in izdal svoje zakone.

Naravno je, da je to odkritje učenjaka vzbudilo po vsem svetu velikansko pozornost.

Svetovni pustolovec Aleksander Schwarz

Neverjetne pustolovščine našega lažikonzula.

Že včeraj smo med dnevnimi vestmi na kratko poročali, da je prišel 21. septembra k našemu konzulu v Düsseldorf v Nemčiji elegantno oblečen človek, ki se je predstavil s svojo vizitko kot Aleksander Schwarz, naš častni konzul v Parizu, in ga prosil za denarno pomoč, češ, da je bil v vlaku med Parizom in Kölnom okraden ter je ostal brez dokumentov in denarja. Konzulat v Düsseldorfu je v resnici izdal Schwarzu začasno legitimacijo za bivanje v Nemčiji, konzul sam pa mu je iz svojih sredstev dal 100 zlatih mark. Schwarz je obljubil, da vrne denar v nekaj dneh, čim dobi denar od svoje soproge, ki živi v Berlinu.

Kmalu pa se je izkazalo, da je konzulat v Düsseldorfu nasledel premetenemu sleparju in goljufu. Ker se Schwarz ni več javil, se je naš konzul v Düsseldorfu obrnil telefonično na hotel Hamburg v Kölnu, kjer je Schwarz rekel, da se bo nastanil. Dobil pa je odgovor, da je Schwarz že odpotoval v Pariz. Konzulat se je zato obrnil na Oskaria Fischerja, uradnika našega generalnega konzulata v Berlinu, ki ga je navedel Schwarz za svojega prijatelja. Fischer je takoj brzojavno odgovoril, da pozna Aleksandra Schwarza kot svetovnega sleparja. Pri konzulatu v Düsseldorfu je Schwarz ostavil svoje volaške dokumente, izdane 10. maja 1902 od zagrebškega župana. Iz teh je razvidno, da je rojen 1. 1887. v Novi Gradiški.

G. Clémenceau:

Kako sem postal daljnoviden

Veliki francoski državnik je tudi sarmanten pripovedovalec. Pričujoča slika je posneta iz njegove zbirke: »Judovski obrazi«.

Tri leta je že tega. Bil sem v svoji sobi, ves poglobljen v zanimivo čtivo, kar mi naenkrat javijo »gospoda Magniera«. Mislim, da je to ravnatelj »Evénementa«, ki me je nameraval obiskati in sem zato rekel, naj vstopi.

Vrata so se odprla in zagledal sem lenega starčka, ki je bil še svez in rožnat, se krenko držal, toda imel očividno mnogo dobrohotne preračunljivosti. Jaz mu ne poznam. Bela brada, rjave prijazne oči, bleščeče belo perilo, malo meščanska suknja, vse to ga je delalo simpatičnega.

Tuče stopi bližje in pravi z dobrotoljnim nasmehom: »Pomisli na dovoljenje, da smem obdržati klobuk na glavi, kajti ničesar se ne bojim holi kakor vragiča nahoda.« Se predno sem odgovoril, je že pokril širok klobuk njegovo lepo plešo. Sedel je in se še vedno čudno smehljaj.

Nadaljna poizvedovanja so dognala, da je izvršil Schwarz v zadnjih letih celo vrsto silno drznih pustolovščin in sleparij. Ob priliki tobačne razstave v Hamburgu se je izdal kot delegat naše monopolne uprave, kot svetnik poslaništva kraljevine SHS, kot konzul itd. Pri številnih trgovcih v Hamburgu je izvršil sleparije ter v neki tvornici pohištva naročil za 20.000 zlatih mark pohištva. Za časa svojega bivanja na Bavarskem se je predstavil za vicekonzula in ustanovil tamkaj nekako trgovsko agencijo, ki pa je bila seveda samo na papirju. V Berlinu se je celo oženil. Ko pa je njegova žena Mara dognala, da je njen mož navaden pustolovec, je zahtevala ločitev zakona. Zanimivo je, da je bil Schwarz od 1. 1916. do 1922. prijavljen, da stanuje v Gajevi ulici v Zagrebu.

Kdaj je izginil iz Zagreba in kje se nahaja sedaj, ne vé nihče. Domneva pa se, da je pobegnil na bržce v Francijo, kjer se očividno izdaja pod novim imenom in vrši nove pustolovščine.

Proces proti množinskim morilecem v Trebiču

Danes, v četrtek, 22. oktobra se prične pred poroto v Juhlavi na Češkoslovašem sodna razprava proti množinskim morilecem Fejti. Dvočaku in tovarišem. Razprava bo trajala približno osem dni.

Obtoženih je osem oseb, in sicer 32-letni čevljar Josip Fejta zaradi zavrtnega roparskega umora in goljufije v štirih slučajih, 48letni delavec Karel Dvořák zaradi štirikratnega zavrtnega roparskega umora in oskrunjenja mrličev, njegova 53letna žena Ana, ki je baje povzročiteljica zločinov, zaradi štirikratnega zavrtnega roparskega umora, 61letni pasli mesar Josip Kunc zaradi dvakratnega zavrtnega roparskega umora, 34letni čevljar Ivan Fejta (brat Josipa Fejte) zaradi štirikratnega zavrtnega roparskega umora, 50letni mesar Tomaž Mašek zaradi dvojnega zavrtnega roparskega umora in oskrunjenja mrličev in končno 37letni čevljar Josip Kment zaradi štirikratnega zavrtnega roparskega umora in oskrunjenja mrličev.

Šest obtožencev je sodelovalo pri umoru bratov Matije in Jerneja Pulicega v Kohnovem mlinu pri Trebiču. Razen tega so vsi obtoženi, da so umorili dva galjska žida, ki so ju bili zvalili v mlin.

Kakor se naši čitatelji gotovo še spominjajo, so letošnje spomlad našli pri kopanju v jami Kohnovega mlina na ostanke trupel umorjenih bratov Pulicegov, dočim trupel obeh zavrtno umorjenih galjskih židov še vedno ni mogoče najti.

Napačna rumunska kraljica

Imovit gostilničar v Berlinu, g. Ignatz, mož 51 let, se je hotel oženiti potom oglasov. V vse večje liste je inseriral in uspeh ni izostal. Dobil je na stotine ponudb, iz katerih je izbral ono, ki mu je najbolj prijala. Med ponudnicami je bila tudi 36letna vdova, čije slika se je gostilničarju tako dopadla, da je takoj začel z damo dopisovati. Potom pisem je doznal, da se njeni nazori o življenju popolnoma krijejo z njegovimi.

Gospod Ignatz, ki ga je lepota njegove izbranke tako očarala, da se je čutil najsrečnejšega človeka na svetu, je hitel v Heidelberg, da se osebo seznani z lepo vdovo. Na mestu sestanka najprej ni videl nikogar. Kmalu pa pridirja k njemu debela, majhna in okorna ženska z velikanskimi očali in je že od daleč vpila: »Jaz sem tvoja Jerica!« Berlinčan je padel iz vseh nebes. Zoperno žensko je sunil od sebe in reval: »Ja, solzami v očeh priznala, da mu je poslala namesto svoje — sliko rumunske kraljice, da ga pa navzlic temu ljubi z vsem žarom nevarnih let.

Gospoda Ignatz pa ni navedel enaka čustva. Zato je šel in tožil po ljubezni in zakonskem koticu hrene-nečo vdovo za povračilo potovalnih

stroškov. Sodnik se je postavil na stran gostilničarja in obsodil napačno rumunsko kraljico, da mora povrniti gospodu Ignatzu stroške, ki jih je imel s potovanjem iz Berlina v Heidelberg in nazaj.

Proces zaradi dečje frizure

Dečja frizura, ki jo tako zelo zahteva moda, je marsikateremu delodajalcu že delala preglavice. Dogodilo so se celo slučaji, da se je morala z njo baviti sodnija. Prihodnje dni pride pred trgovin-skim sodiščem v Anversu zopet tak slučaj na razpravo. Sodnik se bo bavil s tožbo, ki sta jo napravili dve mladi dami zoner svojega delodajalca.

V veliki trgovini v Anversu sta si pred kratkim vabili dve srčkani prodajalki v kodrasto glavico, da morata žrtvovati svoje krasne lase neusmiljeni modi. Prihodnji dan sta prišli v trgovino z ostrženimi lasmi. Lastnik nemara nima smisla za modo in je zato kratkoma izavil mladima damama, s katerima je bil dotle popolnoma zadovoljen, da ju odpušča iz službe, češ, da kratki lasje nikakor niso v skladu z dostojanstvom in resnostjo, ki jo upravičeno sme zahtevati od svojega osebja. Na tako nenavaden način oduševljeni prodajalki seveda nista bili zadovoljni s tako drakonskim pojmovanjem ženske mode in sta se obrnili do odvetnika. Branitelj je najprej poslal trgovcu energično pismo, v katerem mu je pretil s tožbo in visoko odškodnino, ako takoj ne prekliche neupravičeno odpusta iz službe. Ker se na delodajalec ni brigal za te pretne odvetnika, sta prodajalki vložili tožbo pri trgovinskem sodišču.

Vsa Anversa je sedaj radovedna, kaj poreče sodnik k tej stvari in na kakšno stališče se bodo postavili juristi, ki so v vseh posvetnih stvarih najvišja instanca. Ali bodo smatrali kratko ostržene ženske lase za toliko vredne, da jih bodo vzeli za resno podlago pri svoji razsodbi?

Zločinec, ki svojo žrtev hipnotizira

Gospodarica zgodovinsko slavne gradu Hogues, v Parizu dobro poznana milijonarka gospa Deubel, ki je bila prošle leto središče senzacionalnega procesa, je doživela te dni dokaj nenavadno avanturo. Gospa Deubel je bila obtožena, da je umorila svojega moža. Gospodinja gradu so namreč pred letom našli s prestreljenimi prsi na vrtu gradu. Cela vrsta indicij je kazala na krivdo graščakinje. Bila je zato aretirana in je dolgo časa prebivala v preiskovalnem zaporu. Porota jo je končno oprostila. Seveda niso ostali tisti težki dnevi brez sledu za njeno zdravje. Vsled težke bolelosti je morala iti v bolnico, kjer se je zdravila več mesecev. Ves čas, da se ji je vizijsko in vedno je zadrževala, da se ji ponudi prikaže duh njenega umorjenega moža.

Pred tedni torej se je zgodilo, da se je v gradu Hogues pojavil nepričakovan gost. Bilo je okrog osme ure zvečer. Gospa Deubel se je sama nahajala v jedilnici, ko so se naenkrat odprla vrata in je vstopil mož s črnimi očali na očeh. Graščakinja je vsa v strahu zakričala — neznanec je bil namreč na las sličen njenemu pokojnemu možu. Ni bil samo iste postave, bil je marveč oblečen tudi v isto obleko, ki jo je nosil nesrečnik na dan svoje tragične smrti. Obraza seve prestrašena žena ni mogla razločiti, zakaj tuje si je potisnil klobuk globoko na ušesa. Neznancu navede ni bilo mar graščakinjinega strahu; brez besede je stopil k mizi in udobno sedel v naslanjač, taisti naslanjač, v katerem je pokojnik, ko je bil še živ, tako rad posedal po obilni večerji. Nato se je ozrl v tresoč se ženo, ki je nemo gledala predse, globoko uverjena, da stoji pred njo pravi pravcati duh njenega umorjenega soproga. »Duha« je bil očividno precej lačen. kajti požljivo si je tlačil v usta ostanke večerje, zraven pa si neženirano točil vina. Ko je bila steklenica izpraznjena, je ukazal graščakinji, naj naroči iz kleti novega vina, in sicer burgund-

ca, tistega starega letnika, ki ga je zmerom tako rad pil. Če je gospa Deubel še kaj dvomila o identiteti neznanca, so ji spričo dejstva, da se »duh« tako dobro spozna na zaklade kleti, morali izginiti najposlednejši dvomi.

Nesrečnica se od strahu ni mogla niti geniti in končno jo je odrešila nezvest. V tistem trenutku pa je duh pristopil k njej, ji snel s prstov prekrasna dva demantna prstana, z vratu pa ji je odpel njeno biserno ogrlico, ki je izginilo v njegov žep. Medtem se je graščakinja osvestila — baš v trenutku, ko se je tuje pripravljal, da zaklene par starih srebrenin v svoji kovčeg. Toda ni si upala zaklicati na pomoč. Grlo ji je bilo kakor zadrženo in čutila je, da teži na njej neka tuja sila, ki ji ovira sleherni gib. Tuje ji je ukazal, naj mu izroči ključne železne blaginje. Brez volje, kakor hipnotizirana, je graščakinja izročila njegov ukaz. »Duha« je nagrabil iz blaginje, kar je bilo v njej gotovine, pobral še nekaj najdražjih dragotin, ki jih je imela graščakinja spravljene v blaginji; popravil vse skupaj v svoji kovčeg in se nato brez besede poslovil. Šele več ur pozneje se je gospa Deubel toli opomogla, da je začela klicati na pomoč in priključila svojo služinčad, ki se je v tistem času običajno nahajala na drugem krilu gradu. Bila je takoj alarmirana žandarmerija in v nekaj urah je bil »duh« že aretiran. Bil je nekdanji vrtar gospe Deubel, ki je

Veselite se!

„Bagdadski lopov“ pride.

Nagrade mednarodne razstave dekorativnih umetnosti v Parizu

Odlikovani Slovenci

Pariška mednarodna razstava dekorativnih umetnosti, ki je izzvala splošno pozornost Evrope in Amerike, se bliža svojem koncu. Definitivno se tvori še pred koncem meseca oktobra.

Uspeh razstave je velikanski. Nobena svetovna prireditelj se ne more doslej pohvaliti s tolikim številom razstavljalcev in s tolikim obiskom kakor pariška. Vse svetovno časopisje je priznalo, da je Francija s to razstavo storila velik korak naprej in da je Pariz pridobil silno na svojem ugledu.

Naša država se je na razstavi zelo dobro odrezala. Imela je v četrti skupini (predmeti gledališke umetnosti) celo predsednika v osebi univ. prof. Bogdana Popoviča, čigar avtoriteta je zmagača šestkrat v problematičnih zadevah mednarodnega značaja.

Jury je razdelila predmete za nagrado na 37 razredov in je določila šestoro nagrad: veliko diplomu (Grand Prix), častno diplomu (Diplome d'honneur), zlato medaljo, srebrno medaljo, bronasto svetinjo in poveljno pismo. Državni pavilioni kot taki so bili iz razlogov mednarodne kurtiozije izzveti od tekmovanja. Komisije so odlikovale le razstavljalce po njihovih delih.

Jugoslovenski razstavljalci so prejeli vse navedene nagrade, nekateri po eno, drugi po več skupaj, kakor so pač razstavili. Z zlato svetinjo je bila odlikovana tvrdka za pohištvo A. Dolenc iz Ljubljane; s srebrno slovenska soka in izdelovalnica cerkvenih predmetov v Ljubljani, dalje gđna M. Sarčeva (za razstavljeno perilo) ter arhitekt g. Rado Kregar. Zlato svetinjo je prejela Puškarska šola v Kranju, srebrne pa: Zenska strokovna šola in Zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani ter g. O. Grebenc, profesor na Tehnični srednji šoli v Ljubljani. Bronasta svetinja je bila podeljena gg. akad. slikarju Božidarju Jakcu v Novem mestu in g. D. Vahtu v Ljubljani.

Poleg teh nagrad so prejeli razstavljalci iz vseh pokrajin Jugoslavije številna druga odlikovanja. Kipar Ivan Meštrovič je dobil za svoj mavzolej v Cavtatu »Grand Prix«, isto nagrado je prejel Gradbeni odsek v Beogradu za svoje načrte, med katerimi se nahaja tudi regulacijski načrt naše prestolnice. Zlate svetinje sta dobila slikarja Jos. Kljaković in Vlado Bečić ter arhitekt Kovačić. G. Avgustinović je prejel za svoje reliefe srebrno svetinjo, g. Kršinič pa

Velika ruska tragedija

«Mesto izkušnjav»

Danes «Kino Dvor».

poprej opravljal več let službo v gradu in se je dobro spoznal na razmere, ki so vladale na njem.

Pod vplivom tega dogodka je graščakinja zbolela. Zdravnik je konstatiral, da jo je zločinski vrtar v resnici hipnotiziral. Vliv hipnoze je bil še večji kakor bi bil sicer, ker trpi gospa Deubel že dolgo časa na živcih.

× *Križanke pod cenzuro.* Državno pravdnstvo v Budimpešti je uvedlo cenzuro za križanke. Izdalo je naredbo, po kateri se morajo vse periodične tiskovine, ki vsebujejo križanke, hkrati z rešitvami predlagati državnemu pravdnstvu istočasno z dolžnostnim izvedom lista. Vzrok za to odredbo ni znan. Nekateri domnevajo, da se je odločilo državno pravdnstvo v Budimpešti za ta nenavaden korak, ker je legistimični dnevnik te dni prinesel križanko, čije pravilna rešitev pomenja: »Živel kralj Oton«. Druge križanke listov se baje opirajo na nečedne dovptje.

× *Sredstvo proti zastrupljenju z veronolom.* Kemik Rudolf Hruska v Rabi na Madžarskem je našel nov preparat, ki preprečuje zastrupljenje z veronolom ali z njegovimi nadomestili. Hruskova kemična stavina pušča pač veronolu in njegovim nadomestnim strupom uspavalni učinek, tako da ga bolniki v navadni dozi in obliki še vedno lahko jemljejo, izloča pa, ako jemlje človek preveč, bodisi vsled pomote ali pa v samomorilne svrhe, tako biološko funkcijo, da se s tem preprečuje zastrupljenje.

nagrado »Grand Prix«. Trdka Braniš iz Zagreba je bila deležna častnega priznanja (Diplome d'honneur), slikarji: Milutinović, Sulentič, Trepiš in Vauka so prejeli zlate svetinje. Častno diplomu je dobil slikar Hinko Juhn iz Osijeka; Jos. Kljaković je prejel za svoja okna v našem paviljonu »Grand Prix«. Z zlato svetinjo je bila odlikovana bosanska soka, splitska soka pa je prejela častno diplomu.

Med odlikovanci se nahajajo še: Zensko društvo v Zagrebu (Grand Prix), Kolo srpskih sester (Beograd) in Zenska zadruga v Petrinji (častna diplomu); srebrno svetinjo je prejelo društvo muslimanskih žen v Sarajevu. Diplome d'honneur je bila priznana zagrebški reviji »Savremenik«. Za svoje litografije je prejel srebrno svetinjo slikar Gecan iz Zagreba. Računalno g. Bogojeviča iz Beograda je dobilo priznanje »Grand Prix«. Za ženske obleke je bila odlikovana Zenska zadruga v Zagrebu z Grand Prixom; isto odlikovanje je jury podelila tudi Kolu srpskih sester v Beogradu in Zenski strokovni šoli v Zagrebu. Zlato svetinjo sta prejeli: Zensko društvo v Beogradu in Zenska strokovna šola v Splitu, dočim je prejela Državna obrtna šola v Splitu srebrno svetinjo. Istovrstno odlikovanje je bilo podeljeno Državni tehnični v Sarajevu. Grand Prix je dobil slikar Ljuba Babić v Zagrebu, častne diplome pa: Tehnična fakulteta v Beogradu, Čipkarska šola v Splitu ter Umetnosna akademija v Zagrebu. Zlate svetinje so prejele: Državna trg. akademija v Beogradu, Čipkarska šola na Pagu, Obrtna šola v Sarajevu, Deželna šola za umetno obrt v Sarajevu, Državna obrtna šola v Zagrebu in Zenska strokovna šola v Zagrebu. Poleg teh zavodov so prejeli srebrne svetinje nekateri nastavniki: vodja Srednje tehn. šole v Splitu ter prof. Vidaković na istem zavodu prof. Valdazar, član prof. zbora na tehn. šoli v Sarajevu; prof. Smiljanec, istotam ter G. Sabljak, profesor v Zagrebu.

Poleg teh glavnih nagrad so dobili jugoslovenski razstavljalci še okoli sto drugih priznanj.

Za zimske suknje

double biago angleškega izvora v bogati izbiri že od Din 180— naprej boste dobili v vašo popolno zadovoljnost samo pri tvrdki

Drago Schwab - Ljubljana

Na vsak način bi me rad spravil v dobro voljo. Čakal sem, kaj bo rekel.

»Spoštovani gospod.« pravi »predvsem se vam zahvalim, da ste me pustili predse. Sicer pa se temu ne čudim. Moje ime mi odpre vsaka vrata. Če javijo »gospoda Mayerja«, vé vsakdo, kaj se to pravi.«

Nisem mogel skriti svojega presenečenja in to je mož opazil.

»Vaš obraz mi je priča, da me poznate.« je nadaljeval z navidezno skromnostjo. »Bil sem si tega svest. General baron X... in grofica Z... sta mi danes na vse jutro zagotavljala, da sem najbolj poznana oseba v Parizu. Toda dovolj naj bo o meni, za vas gre tu predvsem. Če davno sem vas hotel obiskati. Vsi moji prijatelji so mi opetovano pravili: »Obiščite ga, to vam je krasen človek, gotovo bo prav vesel, če more z vami malo pokramlirati.« Zato sem pa zelo zaposlen; mar ne? Oprostite mi torej, da nisem že prej prišel.«

Jaz bi prav rad oprostil neznancu, toda ta je že prijateljsko nadaljeval: »No, velenecini, sedaj mi pa odkrito povejte, kako vam gre?«

Odgovoril sem mu mehkično, ne da bi kaj mislil:

»Jaz, jaz se počutim prav dobro; hvala za vprašanje.«

»Ah, dragi moj!« se oglasi moj novi prijatelj, žareč od veselja, »jaz sem srečen, da to slišim iz vaših ust! Sami veste, da je zdravje moža vaše vrste za Francijo velikega pomena. Je pa res sreča, da se dobro počutite. Le čuvajte se. Toda jaz sem prepričan, da mnogo preveč delate. Mi vas potrebujemo!« Kar zidal sem, ko so mi udarile te besede po ušesih, vendar pa sem čakal, kdaj bo konec vsega tega.

Toda ljubezni starec je že nadaljeval:

»Nekaj vam povem. Kar morate posebno čuvati, to je vaš vid. Kdo bi delal, če ima slabe oči ali pomanjkljiva očala? Toda ali res dobro vidite?«

Po pravici povedano, oči so mi zadnjih par tednov res malo opešale. Toda možak me je že jezil; zato sem vstal in rekel trdo:

»Prav dobro. Imam še izvrstne oči.« »Hvala Bogu!« je vzkliknil trdovratnež in obsedel. »No, ker imate tako dobre oči, pa si ogledajte ta biser.« In pomolil mi je pred nos neko miniaturno izdajo biblije v krasni obliki.

Komaj jo odorem, možiček naglo vstane, mi položi roko na ramo in reče s sočutjem:

»Zakaj ste me varali? To ni lepo. Od vas bi tega ne pričakoval. Kaj? Pravite, da dobro vidite: toda videl sem, kako daleč ste knjigo držali, da bi čitali tekst. Vi ste daljinoviden in še prav zelo. Leča vaših oči je opešala. To se je treba pravočasno preskrbeti! Ah, to pa ni lepo, da ste me varali!«

Opešal sem, kakor leča mojih oči, in žal mi je bilo, da nisem zapal prijatelju. Zelo rad bi se opravičil. Toda nisem mogel, kajti prijatelj je začel meriti moj vid in tako prinašal znane dokaze za mojo laž.

»Št. 2314.« je rekel gospodovalec svojemu tainiku, ki je dotlej tako tiho stal ob vratih, da sem ga komaj opazil.

Niti besede nisem mogel izpregovoriti, tako sem bil poražen. Vdal sem se na milost in nemilost. In nasprotnik me je že začel obdelavati. Pritisnil mi je ščipalnik na nos, in glej, res sem tekst bolj čital, in megla, ki sem jo pri branju vedno čutil, mi je izginila izpred oči. Nisem mogel prikrivati veselja, kar je moj nasprotnik opazil in govoril:

»Takih oči sploh nikjer ne dobite. Sam jih izdelujem. Pol življenja sem se trudil, da sem izračunal pravo razmerje. Teh oči ne morete preplačati, kajti nikoli vas ne utrudijo, in v tem se

ravno razlikujejo od drugih. Moje odkritje nima primere na tem polju. Lahko rečem, da sem dobralnik človeštva. Čim starejši boste, tem bolj mi boste hvaležni! S samozavestjo lahko rečem: nikoli ne boste pozabili gospoda Mayerja! ... Sedaj vas moram na zapustiti. Da ste le zadovoljni z menoj, za drugo ne vprašam. Sedaj pa imam pri polkovniku Y... operacijo; pričakujte me.«

Gospod Mayer se je s prsti dotaknil klobuka in nato pokazal na dvojne oči na mizi:

»Stanejo samo štirideset frankov.« »Kaj pravite?« sem rekel in postal naenkrat zopet energičen. »To je dvakrat preveč.«

»No, le ne se razburjati! Nihče ne ve bolje za ceno kot jaz, ki sam izdelujem očala, razumete? Kdo bi si mislil, da se bova pripravila za uslugo, ki sem vam jo pravkar izkazal...«

Moja skopost ga je očividno užalila. Zato je tiho pristavil:

»Dajte mi hitro trideset frankov, pa vam grem.«

Od tega dne sem dalinoviden.

Omenim naj še, da sem pozneje za ubito steklo v očalih tega gospoda Mayerja plačal borih štirideset soujev.

Gospodarstvo

Naši finančni problemi

Beograjski »Privredni glasnik« je objavil razgovor svojega urednika s finančnim ministrom o današnjih finančnih problemih Jugoslavije. Na vprašanje, kaj bo s carinsko tarifo, je minister odgovoril, da je finančni odbor že začel obravnavati zakonski predlog o carinskih tarifih, ki je v mesecu juniju stopila v veljavo. Tarife z raznih strani kritizirajo, kar je tudi razumljivo, ker se ne morejo zadovoljiti vsestranski interesi. Zastopali smo dve načeli, in sicer: da se zaščitita domača industrija in domače delo, da se stori podlaga za pogajanja okrog novih trgovinskih pogodb ter da se čimbolj osigura izvoz naših produktov, zlasti kmetijskih. Minister upa, da bodo poslanci, katerim je poverjeno proučevanje carinske tarife in določanje odločitev, upoštevali v prvi vrsti poslednje. Pripombe k novi carinski tarifi naj bi se gibale bolj v pravcu indikacij za vodenje trgovinskih pogajanj, kakor za spremembo tarife pred sklenitvijo pogodb.

Na ugovore, da se niso konzultirale trgovske zbornice, je dejal minister, da je ministrstvo imelo obsežen material iz gospodarskih krogov, ki je bil ves proučen, toda se ni moglo vse upoštevati. Kar se tiče zbornic, imajo te še čas, da se izjavijo, dokler zakon ne pride pred plenar. V pogledu izvozne carinske tarife bo naša politika ostala dosledna dosedanjim metodam stalnega postopnega manjšanja in ukinitja izvoznih carin. Moramo se prizadevati, da se izognemo tako perturbacijam v cenah kakor tudi perturbacijam v državnih dohodkih.

Na vprašanje, kdaj bo prišla na dnevi red davčna reforma, je minister naglašal, da je zakonski načrt o reformi neposrednih davkov že gotov. To je četrti osnutek iz leta 1922. Načrt vsebuje naslednje vrste davkov: 1.) na dohodek (od zemljišč, zgradb, podjetij, delavnic, zaposlitve, rente); 2.) na dohodek podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov in 3.) na skupni dohodek. Čim bo ministrski svet odbril ta načrt, ga bo minister izročil Narodni skupščini in javnosti.

Glede državnega proračuna za 1926. — 1927. je dejal minister, da bo število večja kakor v zadnjih letih, a da večina tega ne bodo stvarna povziranja niti nova bremena za ljudstvo, nego da je to raba brutto — proračuna, v katerega morajo biti vneseni vsi izdatki in vsi dohodki.

Na vprašanje, kaj bo z našimi vojnimi dolgi in kdaj se bo pristopilo k likvidiranju tega vprašanja, je dal minister naslednji odgovor: Upniki zahtevajo plačilo in dolžniki se odzivajo tem zahtevam. Mi se prav tako pripravljamo za to diskusijo. Stavili bomo konkretne predloge z upoštevanjem naše plačilne sposobnosti. To je zelo težko in veliko vprašanje. Pri nas se zelo često govori o valutni reformi in nezaupljivi ljudje stalno ter nestrno vprašujejo, zakaj se finančno ministrstvo ne izreče za definitivno valutno reformo. Glejte samo to vprašanje o vojnih dolgovih, ki je še nerešeno. Prava sedanja vrednost dinarja se ne more vedeti, dokler se ne ve točno, za koliko bo obremenjen naš proračun, odnosno plačilna bilanca, zaradi izplačevanja letnih obrokov vojnih dolgov. Za valutno reformo se mi moramo še vedno samo pripravljati ter se držati pri tem relativne stabilizacije tečaja, čim dalje in višje je mogoče. To je politika, ki se danes tudi izvaja in ki je sprito današnjih prilik edino mogoča, pa naj o njej mislijo neodgovorni valutni teoretiki kakor hočejo.

Položaj na našem lesnem trgu

Kakor je sklepati iz tožb lesnih trgovcev, se prilike na jugoslovenskih lesnih tržiščih še niso zboljšale. Tako tudi ne v Sloveniji, ki sicer po malem in skoro vedno v enaki meri izvažala razne vrste lesa. Izvoz se nikakor ne more vrstiti. V smeri proti Italiji zaostaja letošnji izvoz tako po količini kakor po vrednosti za številkami, doseženimi v lanskem letu. Krivo je temu največ visoko stanje dinarja, ki je podražilo blago za inozemstvo, to je predvsem za Italijo, zaradi česar nam občutno konkurirata Avstrija in Rumunija, ki imata nižje cene. V druge države je izvoz v splošnem še manjši. V Madžarski, za katero slovenski les tako ne pride v poštev, se borita za tržišče Rumunija in Slovaška. Izvoz v Francijo se more označiti kot srednji. V Švico se izvažala samo prvotno blago.

Na domačem tržišču je v zadnjem času oživila trgovina z drvmi, čemur je pripomogla tudi nova železniška tarifa. Za drvmi se precej povprašuje tudi iz inozemstva zanimanje za stavbni les sprito pozne sezone sploh pada. Kljub neugodnim prilikam so cene lesu prilično čvrste, predvsem drvmi.

V Hrvaški so naslednje ravnanje cene: hrastovi hlodi 1.200 — 1.500, II. 800 — 1.000, za furnirje 2500 — 3000, hrastovina na zračni rez 3500 — 4000, hrastove deske do 5 cm, neobčazane 2000 — 2400, francoske doge (za 1000 komadov) 14.000 — 18.000, strovi friz 1200 — 1500, bukovni hlodi I. 300 — 350, mehek les, obtesan 250 — 380, mehek rezani material 400 — 650, brozovajni drogi, hrastovi 55 — 120, jelovi 40 — 65, železniški pragi, hrastovi 25 — 70, bukovni 20 — 40, drva za kurjavo, bukovna I. za vagon 2500 — 3200, II. 2000 — 2600, mešana drva 2400 — 3000, oglje, za vagon 3500 — 9500 Din.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Pšenica: baška, Sombor, 2 vagona 250. Ječmen: baški, 3 vagoni 175; banatski 8 vagonov 164; banatski, novi, 2 vagona 105; sremski, sušeni, 1 vagon 160. Moka: »5«, 6 vagonov 240; »6«, 2 vagona 206.

Zagrebski tedenski sejem (21. t. m.) Običen dogon živine. Promet pa je bil slab zaradi močnejšega padca cen živini na dunajskem sejmu, ker se ni nakupovalo za izvoz. Cene v splošnem pokazujejo tendenco nazadovanja. Teleta so se pocenila za 2,50 do 3 Din, a svinje za 1 do 1,50 Din pri kg. Nourajo za kg žive teže: voli I. 10 — 11, II. 8,50 — 9, III. 7 — 8, bosanski I. 9,50 do 10,50, II. 6,25 — 8, III. 5 — 7, krave I. 7,50 do 9, II. 6,50 — 7, III. 3 — 5, bosanske II. 5,50 — 7, III. 3 — 4, junci 9 — 10, junice 8 — 9,50, II. 7 — 8, teleta 10 — 12, svinje domače, mesne 13 — 14, sremске 17 do 17,50 Din. Krma: seno I. 100 — 125, II. 70 do 90, stisnjeno 80 — 90, detelja 100 — 125, slama 75 — 100 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (20. oktobra.) Dostoj 13.745 komadov: od tega iz Jugoslavije 664. Cene prilično nespremenjene. Le slabše kakovosti debelih svinj so se pocenile mestoma za 5 grošev pri kg. Nourajo za kg žive teže: debele svinje I. 2,35 do 2,45 (izjemoma 2,50), srednje 2,20 — 2,35, kmetijske 2,10 — 2,35, stare 2,10 — 2,30 in mesne 1,80 — 2,35.

Dunaj-ka borza za kmetijske produkte (20. oktobra.) Promet zelo miren in tih. Cene prilično srebne. Nourajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometnih davkov brez carine na debelo: pšenica: domača 38 — 39, madžarska s Poljska 41,50 — 43; rž: domača 29,25 — 29,50; ječmen: domači 35 — 43, slovaški 42 — 46; turščica: 29 do 30; oves: domači 29 — 31.

Novi senzali na ljubljanski borzi. Dne 19. t. m. so začeli posloovati sledeči novi senzali na ljubljanski borzi za blago in vrednote, ki so prošli teden položili zaobljubo: Rado Dereani, les in deželne pridelke; Anton Lušin, les; Franc Palme, efekte, živino in les; Lože Slanovec, deželne pridelke in kolonialno blago.

Rezultati deklaracije piva. Pivo se je prej prevažalo po najdražji povojni tarifi IIIa, IIb, dočim je bilo vino tarifirano po razredu A. Industriji piva so proti temu protestirali in prometno ministrstvo je izvršilo deklarifikacijo piva od IIIa, IIb, na razred A s predpostavko, da se bo pivo pod tem razredom lahko prodajalo v bodoče prevažalo izključno po železnici, a ne s cestnimi vozovi, kakor za časa visoke tarife, in da se bo s tako intenzivnim prevažanjem pokrila razlika v uvoznarju, nastopivša zaradi znižane tarife. Ministrstvo je zbralo statistične podatke o prevažanju piva pred deklarifikacijo in po njej ter prišlo do rezultata, da se dohodki niso zmanjšali in da je celo upati, da se bo pod takimi pogoji prevoz piva še znatno povečal. S to deklarifikacijo je ministrstvo dalo vsem proizvajalcem piva v državi možnost, da s svojo nadprodukcijo razvijejo konkurenco, ki je glavno sredstvo za pobačanje dražjine.

Pridelek tobaka v naši kraljevini iz pokrajina, kjer se kultura tobaka goji intenzivneje, prihajajo poročila, da je letošnji rezultat srednji tako po količini kakor kakovosti. Monopolska uprava namerava sredi novembra pričeti z odkupovanjem tobačnih listov. Letošnja tarifa predvideva naslednje cene: za najboljšo kakovost 34 in za manj vredno kakovost 25 Din za kg. Producerski krogi želijo, da bi monopolska uprava pravočasno uredila vse potrebno glede odkupa tobaka, da se ne bodo ponavljali dogodki prejšnje sezone, ko so producenti morali čakati trideset let na svoj denar.

Razširitev ošleških tvornic. Osijsko mestno poglavarstvo je dovolilo tvornici »Jugoschicht« uporabo dveh novozgrajenih tvornicnih poslopij. V eni zgradbi je urejena tvornica glicerina, a v drugi tvornica mila, ki se izdeluje iz raznih tvorničnih odpadkov. — Tvornica vžigalic »Drava« je prijavila, da bo izvedla preizdave in nadzide za namestitve novega aparata za sušenje vžigalčnih kličkov.

Ogrožen obrat karbidne tvornice v Jajcu. Ministrstvo za socialno politiko je prejelo brzogovorno obvestilo od delavske zbornice v Sarajevu in uprave karbidne tvornice v Jajcu, da se bo moral ukiniti obrat tvornice, zaradi česar bo odpuščenih 600 delavcev. Povod temu je neka naredba monopolske uprave, po kateri je ustavljeno pošiljanje soli iz Kreke. Delavska zbornica prosi ministra za posredovanje.

Velika razširitev mostarske tvornice. Tvornica kovinskega in srebrnega blaga »Brdo« v Mostarju namerava razširiti svoje podjetje z zgraditvijo novih objektov.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. t. m. ponudbe za dobavo sanitola in uvinola, za dobavo bencina, za dobavo sit in zaviralnikov za helioforke, za dobavo naftalina v prahu. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku v direkciji. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 14. novembra pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 223 kom. ročnih ognjemestnih aparatov; 16. novembra pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 102 kom. kolesnih obočev; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave dekstrina; 17. novembra pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave cina, fosfor-bakra in cinka; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave papirja (raznih specialitet) v teži 519.499 kg; 18. novembra pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 37.450 komadov raznih zavornikov ter glede 4000 komadov lok. ognjenih cevi; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave strelne lepence in dimniških nastavkov ter glede dobave 15.000 kg jekla; 19. novembra pri

direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 50.000 kg plinskega olja; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vrvice za mašenje. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Mednarodna razstava za notranje plovstvo in izkoriščanje vodnih sil se bo vršila v Baslu ob priliki otvoritve novih pristaniških naprav od 1. julija do 15. septembra 1925. Razstava bo pod protektoratom švicarskega zveznega predsednika. Razstava bo nudila sliko razvoja in položaja notranjega plovstva ter izkoriščanja vodnih sil v raznih državah in bo razdeljena na 38 oddelkov, v katerih bodo razstavljene plovne naprave, pristaniške naprave, vodne zgradbe, ladjski stroji, zajezišne naprave, vodne zgradbe, armaturni predmeti, turbine, sošalke itd. Med razstavo se bodo vršili kongresi in posvetovanja tuzemskih in tujih društev. Interesenti, ki bi se podrobneje želeli za prireditve se naj zglasijo v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Proti spekulaciji s pšenico v Chicagu. Da se spekulativno gibanje na žitni borzi v Chicagu onemogoči je čikaški trgovalski urad po vestih iz Londona imenoval komite, čigar naloga je, da se prepreči vsaka spekulacija. Direkcija komiteja je izjavila, da se sme trgovina vršiti samo po določenih cenah in da se bodo vse kupčije, ki se bodo sklenile po neodgovarjajočih cenah, proglasile za neveljavne.

Produkcija sladkorja v Češkoslovaški. Sladkorna kampanja Češkoslovaške za leto 1924-25. je prva, ki je prekorajila predvojnne rezultate. Proizvedlo se je skupno 14,28 milijona centov sladkorja to je za 42,5 odstotka več kakor v prejšnji kampanji. Količina pese, ki je v zadnji kampanji bila predelana, je znašala 82,3 milijona centov napram 58,4 v prejšnjem letu.

Kmetijska razstava v Prištini. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je odobrilo priprave za kmetijsko razstavo v Prištini in dovolilo subvencij v znesku 20.000 Din.

Naraščanje bolgarskega izvoza žale. Iz Solije poročajo: Letošnji izvoz žale do 30. junija je narasel na 724 vagonov proti 611 vagonom v prvi polovici 1924. In 286 vagonom v enakem času 1923. Do konca 1925. se pričakuje podvojitve izvoza žale napram letu 1924.

Borze

21. oktobra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 81—0, Volna škoda 358—0, zastavni listi Kranjske deželne banke 20—23, kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 20—23, Celjska posojilnica 201—202 (201), Ljubljanska kreditna 230—0, Merkantila 100—105, Kreditni zavod 175—185, Strojne 120—125, Trbovlje 338—345, Vevče 120—0, Nihag 38—40 Stavb na družba 113—120, Šešir 140—0. — Blago: les: bukovni hlodi I., sveži, od 35 cm napr., od 3,50—4,50 m, fco meja 440—0; bukovna drva, meterska, suha, zdrava (do 15% okroglica), fco meja 3 vagoni 23—23,50 (23,50); bukovni plohi, 40—80 mm, živ rob, od 2—5 m, I., II., suho, zdravo blago, fco meja 0—700; hrastovi plohi, monte, neobrabljeni, fco meja tranz. 860—900; poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 260—0; turščica: stara, par. sremška postaja 1 vagon 182,50—182,50 (182,50), nova, par. slav. postaja 0—122,50, nova v storžih, par. slav. post. 0—75; oves sremski, par. nakl. postaja, 1 vagon 160—160, (160); fižol: mandolon, fco Ljubljana 285—0, prepečkar, fco Ljubljana 310—0, ribičan, fco Ljubljana 300—0.

ZAGREB. Tržišče bančnih papirjev ne pokaže napram večerji nikakih sprememb. Le Prastredona je malo poskočila. Promet je bil minimalen. Od industrijskih vrednot se je tečaj Eksploatacije okrepil na 59, tekoni sestanka pa je zaradi velike ponudbe znova oslabil na 55. Slaveks je poskočil na 139. Tendence za Volno škodo je postala mlačna. Začela se je Volna škoda trgovati po 354 napram 360 večerji ter je tekoni sestanka zaradi večje ponudbe padla na 345. Za december je bila zaključena po 250. Investicijsko in agrarne nespremenjene. — Dinar je v Curihu ponovno popustil. V Zagrebu je bila v devizah tendenca nespremenjena. Devizni tečaji so z malimi spremembami odbržali večerjajočo višino. Povpraševanje v vseh deželah je pokrivala Narodna banka. Skupni promet je znašal 9,2 milijona dinarjev. Notralne se devize: Dunaj 796—806, Berlin 1339—1349, Italija izplačilo 2248—227,2, ček 2248—227,2, London izplačilo 272 in tri osminke — 274 in tri osminke, Newyork kabel 56,25—56,85, ček 56,1—56,7, Praga 166,62 in pol — 168,62 in pol, ček 166,37 in pol — 168,37 in pol, Švica 1084—1092; valute: dolar 55,42 in pol — 56,02 in pol, fr. 248—0, mk 0,077—0,078 lire 224,3—226,7; efekti: bančni: Trgo 11—11,50, Eskomptna 129—130, Kreditna Zagreb 132—133, Hipo 72,5—73, Juzo 119—111, Ljubljanska kreditna 225—0, Obrtna 85—93, Prastredona 960—965, Slavenska 49—50, Narodna 4000—0; industrijski: Eksploatacija 55—57, Dubrovačka, zaključek 580, Slaveks 135—139, Slavonija 51—51,5, Trbovlje 340—

POZOR!

Opozorjamo se, da eden pri ogledu z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

»ključ«

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in preprečite se. — N. g. avice brez žiga »ključ« so ponarejene.

365, Vevče 120—0; državni: investicijsko 81, agrarne 52, Volna škoda, promptna 345—346, za oktober 347—348, za november 349—350,5.

BEograd. Devize: Dunaj 794,5—795, Berlin 1344—1346, Bruselj 257,5—258, Budimpešta 789—791, Bukarešta 26,75—27, Italija 225,5—226, London 273,1—273,2, Newyork 56,32 in pol — 56,3 in pol, Pariz 249—250,5, Praga 167,35—167,38, Švica 1087,5—1087,75.

CURih. Beograd 9,20, Berlin 123,60, Newyork 519, London 25,1325, Pariz 22,95, Milan 20,73, Praga 15,37, Budimpešta 0,007270, Bukarešta 2,475, Sofija 3,80, Varšava 85, Dunaj 73,15.

TRST: efekti: obligacije Julijske Kraljevine 65,60, Živnosnijska 258, Cosulich 281, Dalmacija 243, Lloyd 1000, Split cement 440, Krka 358; devize: Beograd 44,35—44,75, Dunaj 350—360, Praga 73,25—73,75, Pariz 119,50—111,25, London 121—121,50, Curih 480—484, Newyork 24,90—25,05; valute: dinarji 43,50—44,50, 20 zlatih frankov 95—98, zlata lira 484,20.

DUNAJ. Beograd 12,56—12,60, Berlin 168,75—169,25, Budimpešta 99,17—99,47, Bukarešta 3,3525—3,3725, London 34,3150 do 34,4150, Milan 28,27—28,39, Newyork 708,55—711,05, Pariz 31,29—31,45, Praga 20,9975—21,0775, Varšava 117,10 do 117,60, Curih 136,50—137, Sofija 5,11 do 5,15.

PRAGA. Beograd 60,10, Berlin 80,450, Curih 651,25, London 163,425, Milan 134,50, Newyork 33,75, Pariz 149,50, Budimpešta 4,7125, Dunaj 477,875.

BERLIN. Beograd 7,44, London 20,313, Newyork 4,195, Pariz 18,53, Praga 12,42, Curih 80,80, Dunaj 59,12, Milan 16,765.

LONDON. (Opoldne). Beograd 274, Newyork 484,25, Italija 121,25, Dunaj 34,36 Švica 25,13.

NEWYORK. (Zaključno 20 t. m.) Beograd 1,77 in tri četrtine, London 4,84 in ena četrtina, Italija 4,02 in pol, Dunaj 14, Švica 19,27.

Sport

Atena: Primorje 13 : 1 (8 : 0)

Atena si je v drugi prvenstveni tekmi proti Primorju, ki se je vršila v torek, priborila zopet dve točki. Zmagala je po presveti trdem boju. Družina Primorja je prijetno iznenadila, nudila je Ateno, ki je bila celo igro v premoči, trdovraten in oster odpor. Omeniti je predvsem Jantigajev v голу, ki je izvrstno in jako uspešno branila svoje svetilke. Zadržala je celo vrsto ostrih strelcev ter s tem obvarovala Primorje težjega poraza. Ko se bo navadila obdržati žoge v roki, mesto da jih odbija, bo postala ena naših najboljših vrataric. Tudi obramba s krilsko vrsto je prav zadovoljivo rešila težko nalogo ter zavrnila mnogo opasnih napadov atenske navale. Nikakor pa ni uporabljal za težje tekme, kar smo konstatirali že pri zadnjih tekmah, napadalni trio, katerega bo moralo Primorje nadomestiti z novimi mladimi močmi, ako se bo hotelo uspešno boriti proti tujim družinam.

Atena v svesti si sigurne zmage je temu primerno tudi igrala. Videlo se ji je, da hrani svoje moči in da se ne bo napenjal preko mere. Napadalni trio kombinacijsko dober, ravnotako tudi v streljanju na gol; njegova igra pa je prepočasna. V krilski vrsti dobra Zannerjeva. Cimpermanova v голу je svojega nasprotnika nekoliko preveč podcenjevala, na ta rovaš gre tudi edini gol, ki ga je doseglo Primorje.

Ilirija: Primorje. Večera v sredo se je odigral še ostank prvenstvene tekme Ilirija: Primorje, ki je bila dne 14. t. m. prekinjena vsled teme. Igra je končala z 2 : 0 za Ilirijo tako, da se glasi sedaj končni rezultat 17 : 0 za Ilirijo.

Hazena Zagreb: Ljubljana

V nedeljo dne 25. t. m. se vrši na igrišču Ilirije medstena hazenska tekma Zagreb: Ljubljana. To bo tretje srečanje obeh reprezentanc. Obe prejšnji tekmi sta izpadli v korist Zagreba, zadnja celo z veliko diferenco 19 : 1, ki pa nikakor ni bila izraz prave moči obeh družin. Nedeljska tekma bo, vsled napredka obeh reprezentanc obojito ljubljanske, ki bo skušala na vsak način popraviti splošni poraz, čna najzanimivejših in najboljših napetih tekem v letošnji sezoni. Sportno bo nudila sigurno velik užitek, za kar nam jamčijo posebno zagrebske hazenašice, med katerimi se nahajajo naše znane internacionalke Tomljenović, Flić, Vidrih in druge. Ljubljansko družino bodo tvorile v glavnem igralke Ilirije in Atene, ki so v zadnjem času, kakor je pokazala nedeljska tekma med obema kluboma, v prav dobri formi, ter bodo nudile Zagrebčankam zelo oster odpor, tako da bo morala družina Zagreba napeti vse moči, ako bo hotela zmagosno zapustiti ljubljano. Tekma se vrši popoldne ob 14.30.

Mladinske pokalne hazenske tekme. Ljubljanski hazenski podsavez namerava razpisati v prihodnjih dneh mladinske tekme za prehodni pokal. Tekmovala bodo

Veselite se! „Bagdadski lopov“ pride.

Iahko deklice stare do 16 let ne glede na to, ali so verificirane za kak klub ali ne. Namen teh tekem je dvigniti zanimanje med žensko mladino za to idealno gramo sporta, na drugi strani pa vzbuditi klubbe, da skrbijo za zadosten mlad paraščaj, brez katerega naša hazena nima izgleda za kakršnikoli napredek. Natančen raspis priobčimo v prihodnjih dneh.

S. K. Ilirije nogometna sekcija. Dana, v četrtek ob 16. uri trening na dva gola. I. moštvo, rezervo in juniorje. — Načelnik: ZNS. sekcija Ljubljana. Redne sekcijejske odbora se vrše odslej vsak tek ob 18.30. — Načelnik.

Ljubljanski plivački podsavez. V petek, 23. t. m. ob pol 9. uri zvečer v »Emona« važna seja. Prosim polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

Naša nogometna reprezentanca odpotuje v Prago v ponedeljek, 26. t. m., in nekekor smo večerjaj poročali že v petek. Upravni odbor JNS je sklenil, da naši igrači in rezerve, ki so določeni za meddržavno tekmo Češkoslovaška: Jugoslavija ne smejo do povratka iz Italije nastopiti na nobeni drugi tekmi, bodisi prvenstveni ali prijeteljski. Vsled tega morajo podsavezi odgoditi vsem onim klubom, ki imajo svoje igrače v državni reprezentanci, vse prvenstvene tekme do povratka reprezentance iz Italije.

Praga: Budimpešta. Cisti dobiček tekme med reprezentancama Prage in Budimpešte je znašal v našem denarju 150.000 Din, ki jih bo madžarski savez porabil v dobrotvorne svrhe.

Največje sportno igrišče Hohe Warte na Dunaju, ki je last Vienne, bodo toliko povečali, da bo na njem prostora za 80 tisoč gledalcev.

Hazena v Zagrebu prošle nedelje. Concordia: Hašk 5 : 3 (2 : 3). Zaslužena zmaga. Concordia, ki se je s to zmago poplaval na drugo mesto prvenstvene tabele. ASK: Viktorija 6 : 0 par forfait.

Službeno iz LHP. V petek popoldne ob 16.45 se vrši na igrišču Ilirije trening tekma med A in B teamom v svrhu končne sestave ljubljanske reprezentance, ki nastopi v nedeljo dne 25. t. m. proti zagrebski reprezentanci. Treninge se imajo udeležiti sledeče hazenašice: Jermol I. Jermol II. Bernik, Petan, Vider, Oman, Legan, Privšek, Šporn, Koch II. vse S. K. Ilirija; Cimperman, Zupantič, Petrič II, Erbežnik, Zaner, vse TKD. Atena: Jantigaj II ASK. Primorje. V garderobi je biti točno ob 16.30. Proti vsem, ki se treninga ne udeležijo, se bo najstrožje postopalo. TKD. Atena se naproša, da stavi na razpolago modra krila, SK. Ilirija črna krila. Drugo opremo prinesiti s seboj. Trening tekmo sodi g. P. hor. — Tehnični referent.

Lahkotletski miting v Celju. Kakor smo že javili priredi S. K. Celje dne 8. novembra moški lahkotletski miting, na katerega so povabljeni vsi klubi ljubljanske lahkotletskega podsaveza. Miting se vrši na igrišču na Glaziji in se začne ob 13.30 uri. Spored tekmovanja je sledeči: 1. Predtek 100 m, 2. skok v višino z zaletom, 3. predtek 400 m, 4. met krogla, 5. tek 3000 m, 6. skok v daljavo, 7. tek 800 m, 8. met diska, 9. finale 100 m, 10. met kopja, 11. finale 400 m, 12. štafeta 4 x 100 m. Prijave s prijavnino 5 Din za osebo in točko, moštvo 15 Din, je poslati najkasneje do 3. novembra na naslov J. Wagner, Mestni magistrat, Celje. Startati smejo verificirani in neverificirani člani klubov LLAP. Nagrade bodo izdane za I. in II. mesto vsake discipline.

Službene objave LNP. (p. o. seja z dne 21. X. 1925). V nedeljo dne 25. t. m. se odigrajo sledeče tekme: predpolodne 9. Slovan rez.: SK. Ilirija rez., ob 10.30: SK. Slavija: SK. Svoboda. Obe tekmi se vršita na igrišču SK. Ilirije. Nadalje ob 10.30 na igrišču ASK. Primorje: ASK. Primorje: 2SK. Hermes. Popoldne na igrišču ASK. Primorje: ob 14. SK. Slovan: SK. Ilirija ob 15.30 ASK. Primorje: 2SK. Hermes. Ostali sklepi in termini prv. tekem se objavijo naknadno. — Tajnik II.

Zbor nastopnikov JZSS se vrši v petek dne 23. t. m. ob 18. v damskem salonu kavarnе Emona. — Sestanek obvezen.

Distancni tek na 10 km. Železničarski S. K. Hermes priredi v nedeljo 25. t. m. cestni tek za poedince na 10 km dolgi progi Šiška: St. Vid in nazaj. Start ob 11. na prostoru S. K. Ilirije, čili istotam. Startati smejo vsi verificirani atleti klubov včlanjenih v JLAS. Prvo došla trojica prejme kolajne, poleg tega se podeli zmagovalcu še častno darilo. Prijave s prijavnino 5 Din, je poslati na 10 Din za osebo, je poslati na naslov: Ivo Barl, Ljubljana VII. Malga jeva ul. 15. in to najkasneje do 24. t. m. Naknadne prijave se sprejmejo le proti dvojni prijavnini. — 2SK. Hermes.

Dopisi

VIČ. V nedeljo dne 18. oktobra je otvoril sokolski gledališki oder na Viču svojo peto igralno sezono. Kot slavnostna predstava se je vršila Govekarjeva narodna igra »Rokovnjača«, katero je prav spretno režiral brat Rems. Igra, ki je na naših podeželskih odrih prav dobro znana, je tudi na Viču privabila številno občinstvo, tako da je bila prostorna sokolska dvorana popolnoma razprodana. Vidi se, da si publika želi zopet narodnih iger. Upajmo, da jih bodo Vičani večkrat uprizarili. Predstava, pri kateri je sodelovalo skoro 40 oseb je prav dobro uspela. Vsi igralci so se udeležili v svoje vloge ter so nekateri svojo vlogo naravnost sijajno izvedli. Preobirno bi bilo, da bi navajali vsakega posameznega igralca in igralko. Poudariti pa moramo, da so vsi brez izjeme potrudili ter so bili izjemno burne pohvale mnogostevilnih gledalcev. Tudi scenerija in razsvetljava je bila prav lepa in posrečena. Končno nekaj pripomb. Brat sufler naj suflira prihodnje bolj tiho, da ga ne bodo prej čuli gledalci kot pa igralci na odru. Preglasno sufliranje napravi na gledalca mučen vus, red v dvorani ni bil na višku, krivo je bilo temu tudi, da ob pričetku predstave še ni bilo električne razsvetljave. Tudi naj reditelji v bodoče pazijo, da bodo posetniki dobili pravilno svoje secede. In končno, predstava naj se točno pričnejo ter naj bodo pavze kolikor mogoče kratke. — V nedeljo, dne 25. oktobra se igra ponovi, na kar opozarjamo Sokolstvu naklonjeno občinstvo.

JESENICE. Na mnogobrojna vprašanja glede njihovih gledaliških iger javno odgovorjamo, da jih na željo Zveze kulturnih društev v Ljubljani tokom meseca pošljemo naj kulturni instituciji, kjer bodo prepisali na razpolago. — Leo Pibrovce, učitelj, TOPICE PRI NOVM MESTU. Sokolsko društvo je priredilo »Koroški dan« dne 10. oktobra z javno manifestacijo na koroškem trgu. O važnem pomenu tega dne je govoril br. starosta D. Gregor, ki je pojasnil zbranemu občinstvu bedo in gorje naših zaslužnih bratov onstran Karavank. Pevec pa so zapeli nekaj rodoljubnih pesmi. Pri tej priliki se je nabrala znatna vsota, ki se odposlje Jug. Matici.

TRZISČE PRI MOKRONOGU. Prvo gospodarsko društvo priredi v nedeljo ob 15. uri v Trzišču trgatve s prostjo pokušajo mošta Malkovskih goric ter z zabavnim večerom. Ujldno se vabijo kupci in prijatelji društva, ker bo bogati spored nudil vsakomur obilo užitka. — Odbor.

ČRNOMELJ. Narodna društva v Črnomlju so priredila ob petletnici nesrečnega plebsitca na Koroškem v nedeljo dne 11. oktobra v hotelu Lackner »Koroški večer«. Na sporedu so bile deklamacije, govori, živa slika itd. Veseli nas, da je naše ljudstvo pokazalo za prireditve tako veliko razumevanje in je do zadnjega kotička napolnilo dvorano hotela Lackner. Ob takšnih prire-

ditvah, ko se narod vsako leto s tužnim srcem spominja narodne nesreče, pa smatramo, da je vsako nemškutarenje neumestno in brezobzirno. Zatorej opozarjamo doletne in upamo, da se kaj takega v bodoče več ne bo pripetilo, ker bomo sicer tudi mi v nasprotnem slučaju brezobzirni.

ST. PETER POD SV. GORAMI. Početkom tega tedna smo končali pri nas trgatve. Izredno topli in lepi dnevi oktobra so pospeševali izdatno zoričev in sladkanje grozdja, tako da smo lahko pri danih razmerah s kakovostjo mošta jako zadovoljni. Pogled na krasno razvito grozdje nam je sicer obetal več mošta, vendar se je marsikateri vinogradnik v svojem optimističnem pričakovanju vrezal, kajti grozdje ni dalo pričakovanega doneska, ker je premo »plenjalo«. Kupci se že pridno zglasijo ter obljubljajo, da pridejo gotovo kupovat po kipejnu mošta, znamenje, da jim mošt iz naših goric izredno ugaja.

Sokolsko gledališče v Škofji Loki in drugod

Z jesenjo se je začelo igrati na številnih podeželskih odrih. Ni večjega kraja, kjer bi Sokol ne imel gledališkega odseka. Zganilo so se tudi že katoliška izobraževalna društva, ki hočejo tudi v tem oziru delati Sokolu konkurenco. Ni naroda, pri katerem bi se kvantitativno tako gojilo gledališče, kakor pri nas. V tem oziru so nam enaki samo še Čehi. V vsaki veči vasi se danes že igra in tako lahko rečemo, da igra čez zimo več stotin majhnih podeželskih odrov. In vendar s čudom gledamo, da nam vsa ta gledališča dajo tako malo izrazitih zastopnikov gledališke umetnosti. Najbolje zrcalo so naša gledališča v Ljubljani in v Mariboru, ki dobivajo predvsem naraščaj iz naroda in ki ne kažejo nobenega izrazitega talenta, ki bi se povzpelo na mednarodno višino. In vendar se tisoči kretajo na podeželskih odrih, med katerimi bi moralo biti dokaj talentov. Če pa pogledamo slabo kvaliteto igranja, nesistematičnost, s katero se goji gledališče, površnost, vihravost, nepoznanje stvarine, je takoj jasno, da takšno udejstvovanje ne more doprinesiti nobenih pozitivnih sadov v kulturnem oziru. Nepoznavanje gledališča se nadalje jasno izraža v stavbah. Večji prostor je dvorana, nekaj kvadratnih metrov obsegajoč manjši prostor pa oder, kolikor mogoče vse primitivno. In vedno novi domovi se zidajo, na povsod ista brezmiselnost in zidanje. Da ne govorimo o nešteti manjših odrih, vzemimo za primer samo Kranj in Maribor. V pivem so zidali Narodni dom; gledališka dvorana in predvsem oder ne kaže niti najmanjšega pojma, kako naj bo ustvarjeno gledališče. Še slabše je v Mariboru. Zadržna banka je zidala impozantno palačo, na dvorišču tudi dvorano in oder, kar se imenuje danes Ljudski oder. Pa je naravnost kulturni škandal, da so ljudje, ki so razpolagali s milijoni, dali narodu takšen kurnik za gledališče. In tako gre naprej,

zida se in zida, a ne ustvari nikjer kaj gledališča podobnega. Zato je z veseljem pozdraviti vest v »Jutru«, da se hoče Zveza kulturnih društev v Ljubljani predvsem brigati tudi za podeželske odre. Veliko bi storila, če bi skušala izboljšati diletantizem v naših slabem pomenu besede, ki je prepredel vse naše podeželske odre, ter bi nadalje skušala uplaviti s strokovnimi nasveti pri načrtih za stavbe, v režiji, sminkanju, sceneriji itd. pa z eventuelnimi kurzi. Take in slične misli se vznemljajo, ko gledamo naše diletante kjerskodi in na primer tudi v Škofji Loki, kjer je Sokolsko gledališče otvorilo svojo sezono z dramo »Dom« od Jalena. Je to domača, šestkrat premleta večna zgodba o zadolženem gruntu, izprijenem študentu, oderuskem krčmarju, vsakdanji pojavi naše vasi. Mati, ki ljubi vsak predmet domačije in ga čuva kakor relikvijo, ki ljubi svoje otroke do skrajnosti, ter že komaj čaka, da pride tudi izprijen študent, ki ga brate in sestre ne morejo več videti. Bratje in sestre si zavijajo roke in v potu svojega obraza rešijo domačijo, ki ji preti že hoben. Torej precej hvaljeznih motivov, katerih avtor ni bogve kaj spretno uporabil, ki pa bi pri dobri režiji bili efektni na odru. Naši diletanti so v prvem dejanju tvorili še dokaj harmonično skupino, v drugem dejanju so popustili, v tretjem in četrtem so prišli iz tira in izpremenili vse v farso. Konec posameznih dejanj so skušali napraviti efektne, zato pa se je med dejanji prešlo vse, kar bi zamogo dvigniti igrjo. Da omenimo samo prizor, ko pride izprijen študent zopet k ljubeči materi, — kako hvalenja scena, — in vendar sta se srečala kakor dva tučja na cesti. In takih scen je več. Poznalo se je, da ni bilo enotne režije in da so igralci premalo disciplinirani, ker dela vsak precej po svoje kakor mu pač prija. Kmečka soba je edina scenerija, ki jo zamore dati vsak podeželski oder najlažje in najpopolneje. Zato je malomarno, če vlada takšna praznota na odru. So tipični rekviziti, ki jih ima vsaka kmečka hiša in ki se ne smejo prezreti. Pri vajah ali vsaj pri generalni vaji morajo biti rekviziti pri rokah, ker je mučno, če igralčeve vile ali kosa nočejo nikjer stati. Treba je paziti na zunanost igranja. Bubi-frizura in vile ne harmonirajo, zato ni napačno, če si igralka zaveže z ruto glavo, kar ženskam navadno dobro pristaja. So to malenkosti, ki kvarijo celoten utis, če se jih nahere v vsakem dejanju. Velike važnosti je smikanje. Profesor je zdelal, kot bi ga namazali s sačmi. Mati je imela nekaj črnih črt po obrazu, da je izgledala bolj kot bolelna sestra in ne kot mati. Stanku sta dala debeli, beli črti pri ušesih izraz škrofuloznega človeka. Brčice Mirka so bile smešne. Vidi se, da nobeden nima pojma o sminkanju. Zato riskirajte 1000 Din od eventualnih prebitkov in pošljite brata frizerja za en mesec praktičrat k gledališkemu frizerju v Ljubljano in ste rešili vseh skrbi. Od posameznih igralcev se je odlikoval predvsem krčmar po sigurnem in inteligentnem nastopu. Tine ni precej zaostajal za

njim, toda mnoga mesta ni pojmoval pravilno. Tine je ugajal z umerjeno igrjo. Govoril je gorenski dialekt, medtem ko so nekateri lomili po škofjelško, kar je zelo motilo. Mirko, Stanko, Škrjanc so bili slabi, zadnji niti karikatura profesorja. Šlo mu je zmiraj na smeh, da se je bilo bati vsak čas izbruha. Lojze bi moral biti bogat posestnik, pa je bil zastaven kmečki fant, je pa brez dvoma talent in oderska figura. Angeli se je poznala vestnost in veselje do stvari, igrala je dobro, če česa ni pogodila, je kriva režija. Poklicni režiser bi je bil vesel. Mati v prvih dveh dejanjih dobra, pozneje pa je precej popustila. Tončka je dobra sentimentalna, ima izbrane kretnje in tudi mimiko. Vse to bi morala pokazati v drugi igri, pri tej stvari zadostuje bolj naravna in domača igra. Včasih je govorila pretiho. Ivanka se precej diletantiska. Celoten utis igre ni bil dober. Pri talentih, ki so na razpolago, se da ustvariti tudi še kaj boljšega. Več zanimanja, vestnosti. Ljubezni do stvari, pa bo sokolsko gledališče delo čast Škofji Loki. Naj ne dominira Sokolski dom nad »slontrgom« samo po vzvišeni legi, temveč tudi po plodonosnem kulturnem udejstvovanju. Zdravo! — Prolaznik.

Dve operni noviteti v Ljubljani

V četrtek 22. t. m. je v ljubljanski operi premijera Gerbičeve opere »Nabore«, ki se to pot sploh prvič izvaja na gledališkem odru. Castiljivega starčka, pokojnega Frana Gerbiča, se pač spominja še vsa Ljubljana. Rojen Cirčnik, posvetil se je prvotno učiteljskemu poklicu. Ker pa je imel zelo lep tenor, je dal učiteljsko slovo ter se izobrazil za opernega pevca. Kot tak je bil angažiran v Zagrebu, Ulmu, Pragi in Lvovu, kjer je bil naposled profesor petja na tamkajšnjem konservatoriju, dokler se ni odzval vabilu stare Narodne čitalnice v Ljubljani, da sprejme pevstvo čitalniškega zbora obnem pa tudi sokolsko ravateljstvo na Glasbeni šoli Glasbene Maticice.

Kmalu po Gerbičevem prihodu v Ljubljano so se začele priprave za ustanovitev slovenske opere in pri teh pripravah je Gerbič z vso vnamo sodeloval, saj sta imela on in njegova soproga, odlična pevka, za naše razmere uprav velikanosno operno tino. Ko so opero ustanovili, je bil Gerbič njen prvi kapelnik, njegova soproga pa prva primadona. Pozneje se je popolnoma posvetil Glasbeni Matici in delal zanjo do zadnjega svojega diha, ko je po kratki bolezni med svetovno vojno umrl.

Opera »Nabore« ima dve dejanji ter sledeče osebe: Jelka — g. Lovsetova; Boštjanka, njena mati — gđ. Ropasova; Jože — g. Kováč; Kosek, njegov oče — g. Rumpelj; Marzin, vaški lovec — g. Šubelj; Jernej, premožen kmet — g. Zupan; gostilničar Zalar — g. Rus Franc; nočni čuvaj Janko, invalid — g. Sekula; godec — g. Perko. Dejanje se godi na Notranjskem na vasi,

deloma v gostilni.

Vsečina je v kratkih obrisih sledeča: Jože, mlad fant, je zaljubljen v vaško lepoticco Jelko, hčer male posestnice. Njo pa zaljubljuje tudi Jernej, ošaben in bahški kmet. Jože je potrjen in mora k vojakom; zato prosi Jelko, naj mu ostane zvesta. Vmešava se Jernej, češ, kaj boš jemala bečarša, vzemi mene, ki imam lepo posestvo. Vojna se prepir, navroči fantje zagovarjajo deloma Jožeta, deloma pa Jerneja. Preprič konča z bojem, v katerem ubije Jernej Jožeta.

Druga noviteta tega večera je opera »Povratek«, delo znanega dolmatinskega skladatelja Josipa Hatzeja. Rojen Splitčan, se je posvetil po dovršeni realni glasbeni študiju. V kratkem času je izdal v Zagrebu prvi zvezek svojih skladb; uspeh je bil tako velik, da je sklenil, da se posveti izključno glasbi. Odsel je na konservatorij v Tesaru v Italiji, kjer je bil učence slavnega Petra Mascagnija. Po dovršenem konservatoriju je bil privatni učitelj petja na Dunaju; l. 1906 pa ga je pozvalo pevsko društvo »Zvonimir« v Splitu, da prevzame pevstvo. Po končani svetovni vojni je bil imenovan profesorjem petja na srednji tehnični šoli, obenem pa je postal zborovodja »Guslarja«.

Hatze je najbolj znan po svojih samospisih s spremljevanjem klavirja, katere je izdal deloma pri Kugliju v Zagrebu, največ pa v založbi Edition Slave na Dunaju. Kot zborovodja je komponiral tudi ženske, rešane in moške zore in tudi zbor s spremljevanjem orkestra. Krasne so tudi njegove koncertne priredbe makedonskih, bosanskih, srbskih in ciganskih narodnih pesmi.

Hatze je v bistvu melodik in to ga je tudi tako splošno priljubilo. Tudi njegova opera »Povratek« je polna najlepših melodij in prav tako vsi pevci to opero tako ljubijo. Opera sama ima dva dela, ki sta zvezana po zelo efektne orkestralnem intermezzu. Vsečina je sledeča: Božični večer je. Pri kumi Kati in omožni hčeri Jeli sedi družba, ki se pripravila na polnočnico. Ko vstopi stari prostak Dako in na željo gostov pripoveduje zgodbo o svoji nesrečni ljubezni. Gostje se razidejo, pri Jeli ostane samo bogati seljak Stanko. Med njima je grešna ljubezen. Stanko obljubi Jeli, da jo popelje k polnočnici. Naenkrat se povrne Ivo, Jelin mož, ki je delal v tovarni v Nemčiji. Kata in Jela sta v veliki zdrazi, katero poveča še vaška koketa Marta, ki ozmerja Kato, da njo opravišča, a dovoljuje Jeli z drugimi hoditi. Ivo je vse jasno, umori Stanko, ko pride k Jeli, da bi jo odpeljal k polnočnici. Lepo zaključuje zbor s spremljevanjem orgel, ki se čuje iz bližnje cerkve.

Pri premijeri na ljubljanskem odru so vlogle sledeče zasedene: Ivo — g. Orlov, Jela, njegova žena — g. Jenkova, Kata, mati — gđ. Potučkova, Stanko — g. Balaban, Dako — g. Betetto, Luka — g. Rus J., Marta — gđ. Korenkova. Opero dirigira kapelnik Nefat, režira g. Kralj.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obrit

Vulkanizira
v vseh gumijah in parni
kalkulacijah P. Škafar v
Ljubljani Rimska cesta 11.
270

Popravila
Mehanik Ivan Legat
popravlja vse vrste strojev
Maribor
Drovo Vetrinjska ulica 30
telefon št. 434

Nagrobne vence
Izdelujemo najcenejše in naj-
boljše vence. V zalozbi
veliko velika izbira cvetlič-
arstva »Palma«. Pošiljamo
družini (Bastnik Street).
26594

Sodavičarsko obrt
vzame v naravo obrt.
tudi kupim. — Pomože je
politi na upravo »Jutra«
pod »Sodavičar«. 26745

Praktikantinja
niti stenoarstva in stroje-
ništva se sprejme takoj v
trgovsko pisarno na deli.
Obratovati mora nemško.
2 Italijansko imajo pred-
nost. Pomože na upravo
»Jutra« pod »Štev. 1012«.
26685

Dva valenca
za mednarodno obrt se tak-
oj sprejmeta. Naslov pove
»Jutra«. 26640

Božja družina
v Sarajevu išče gospodinj-
stvo ali mlado gospo. vsta-
ro v gospodinjstvu za po-
dopisništvo, s znanjem
tuhene tuje jezika in po
potenosti v slovenski kavi-
tari. Vzorčevati bi morala
tudi otroke. Ravnanje in
obveščanje izvesti Plaša
družina. Pomože nasloviti
na naslov: Dr. Štefko Pe-
trita, Sarajevo, Sokolska
ulica. 26615

Vajenca ali vajenka
sprejme trgovina s mehanik-
nim blagom v Ljubljani. Okrbo
mora imeti pri starosti.
Naslov pove uprava »Jutra«.
26671

Skladističnik
mlad in neženjen, dobi
službo v tovarni na deli.
Dobri računariji s lepo pla-
sajo imajo prednost. Ob-
širna pomože na upravo
»Jutra« pod značko »Ska-
dističnik 2«. 26447

Postrežnica
išče delo za dopolnjenke
ure Naslov v upr. »Jutra«.
26775

Izurnjena pletilka
se išče proti dobri plači.
Naslov pove uprava »Jutra«.
26790

Cevljar, pomočnika
za stla živana in shita dela
sprejme Franc Marč, čev-
larski mojster v Hrastniku
— Plaša po dogovoru, hra-
na in stanovanje v hiši.
26765

Prirezovalec
zornih delov za črtilje se
sprejme takoj pri Gregorju
v Mariboru. Pod mestom
št. 22. 26768

Vrtinarja
izkušnega v vrtnarstvu po
naroku, vrtnarstvu in polje-
delstvu išče koroška upr.
Krajskega Toplice. Nastop
e 1. januarja 1926. Stano-
vanje in razsvetljava pro-
sta. Prednost imajo znan-
ci. Pomože s navodno plačo
na Ravateljstvo koroškega
Krajskega Toplice. 26695

Večja trgovina na Gorenj-
skem s mehanikim blagom
sprejme takoj.
— Pomože na upr. »Jutra«
pod značko »Gor-
enjsko 1925«. 26715

Stasličar, pomočnik
samerki — boljša moč, na-
slov Kje, pove uprava
»Jutra«. 26730

Pekovski valence
se sprejme. Naslov v upr.
»Jutra«. 26735

Ključavničarski po-
močnik
vešč, se takoj sprejme v
trajno delo. Naslov pove
uprava »Jutra«. 26721

Provizorski potnik
špacerist, ki ima še tudi
drugo sorodno zastopstva
se išče. Naslov pove upr.
»Jutra«. 26713

Službe
(išče to)
Prodajalka
išče službo v trgovini na
deli. Gre tudi kot samo-
stojna moč na kako po-
delnico. Pomože prostim
pod »Vestna« na upr.
»Jutra«. 26706

V pomoč gospodinj
ali kuharici gre za 3 mese-
ce zastojni dekle s detele,
v svojo izkušnje kuje, kjer
bi imela pristo hrano in
stanovanje. Omenjati bi
tudi druga hišna dela. Po-
može na upravo »Jutra«,
pod »Štev. 13229«. 26699

Ekonom
samer, izkušen v vseh kme-
tarskih navedah išče primer-
no službo za takoj. — Po-
može na upravo »Jutra«
pod »Pošta« moč 13706. 26677

Šivilja
dobro izveščana, gre šivat
na dom. Naslov pove upr.
»Jutra«. 26678

Marljive zastopke
išče »stara zavarovalnica«
vseh vrst prevlačilnega,
mazenčarskega in »lovenj-
čarskega okraja« — Javi-
naj se le tamošnji domači-
ni na upravo »Jutra« pod
»Trajno, dober zastopke«. 25149

Dve gospodinj
s triletno bančno prakso,
veliko slovenščine in Italij-
ščine. Prejemale tudi me-
sto skladističnica ali kaj
slabšega. Pomože na upr.
»Jutra« pod »Služba 13238«. 26717

Natakarica
začetnica, išče mesta v
kavarni ali restavraciji. —
Naslov pove uprava »Jutra«. 26709

Visokošolec
(tehnik) išče koroško za-
poslitev v prostem času.
Conjone pomože pod »Štev.«
na upravo »Jutra«. 26703

Krojaški pomočnik
išče službo za takoj, boljši-
je v mestu ali na deli.
Naslov pove uprava »Jutra«. 26712

Natakarica
začetnica, išče mesta, naj-
raje na deli. Naslov v
upr. »Jutra«. 26720

Šteparica
mlajša, moč, išče dela za
takoj. Pomože na upravo
»Jutra« pod »Šteparica«. 26740

Kočinja
lajka, polkita, se obrab-
ljena se prola. Naslov pove
uprava »Jutra«. 26737

Elektro-motor

in elektrarno 2 in 4 HP,
220 voltov pro d. Anton
Valjavec, Šp. Šiška št. 5.
26739

KOKS — ČEBIN
Wolfova 1/11. Telefon: 56.
481/11

Kopalna banja
in večje število kozarec
za viganje sadja napro-
daj. Naslov pove uprava
»Jutra«. 26751

Francosčino
poučevanje uspešno in
za zmeren honorar dijake
in druge. — Naslov pove
uprava »Jutra«. 26492

Ljudskoškolski učitelji
daje instrukcije po znan-
stvi in umetnosti. Dopolni na upr.
»Jutra« pod značko »Zmo-
steno 13276«. 26760

Prodaj
Foto potrebščine
najboljše, priporočila D.
Rovšek Kolodvorska ulica
št. 34 — Istotam se pre-
vzemajo tudi vsakovrstna
amaterska dela. 266

Pletilni stroj
5036 se prola za 2000 Din.
Naslov pove uprava »Jutra«. 26618

Spalnica
in jedilna kredenca je tr-
deza leza se prola v škofji
ulici 13. dvorišče pri mi-
narju. 26610

Otomane
v blagov 550 Din, afrik. ma-
draci 250 Din in vse ta-
petične izdelke solidno in
najceneje dobavljajo Rudolf
Sever, Gosposvetska c. 6.
v hiši mesarja Slamiča. 25414

Moška suknja
simka, fina, dobro hra-
njena, se prola. Naslov v
upr. »Jutra«. 26729

2 nagrobni svetilki
ugodno naprodi. Naslov v
upr. »Jutra«. 26744

Zimska suknja
nova, črna, se prola. —
Naslov pove uprava »Jutra«. 26745

Damsko kolo
dobro ohranjeno se po ni-
ški ceni prola. Naslov pove
uprava »Jutra«. 26746

Pocenilni prodaj
stanko uro izdelan po
drugi predmeti. Naslov v
upr. »Jutra«. 26766

Krompir in zelje
Debel krompir 4 kg 60 pa-
ra in zelje 4 kg 40 para
nudi samo za debelo 400
din. Naslov pove upr.
»Jutra«. 26718

Posest

Nova hiša
z 2 stanovanji in 10 arov
lepega vrta, ugodno napro-
daj. Naslov pove uprava
»Jutra«. 26742

Enonadstropna vila
z velikim vrtom, oddaljena
15 minut od glavnega trga,
blizu cestne železnice, se
prola. Solnčna lega. Kupcu
stanovanje takoj na razpo-
lago. Naslov pove uprava
»Jutra«. 26749

Vinograd
v bližini okolice Maribora
se z vso travnjo za Din
100.000 prola. V vinogradu
sta 2 polopji s stekleni-
cama, kava, sol za 40 bl.
20 bl. novega vina in 3 bl.
mošta. Pomože pod »Štev.«
»Glasbeni« na upr. »Jutra«. 26727

Manjša hiša
s trgovino, v vrtu vasi ali
trga se kupi. Pomože na
upravo »Jutra« pod »Štev.«
»Dobro ideja«. 26742

Kavarna
ali boljša gostilna se vza-
me v najem. Posredovalci
ključujejo. Pisane ponu-
be na področje »Jutra«
v Mariboru pod »Strokov-
njak«. 467

Lokal
s stranskimi prostori na
Marjetnem trgu se odda
proti očiščeni (event. s
stanovanjem), oziroma se
prola hiša. Naslov v upr.
»Jutra«. 26766

Skadišče
suh in svetlo se išče. —
Pomože s navodno najem-
nine na upravo »Jutra« pod
»Štev. 13143«. 26760

Prostor
za delavnico
iščen v mestu. Preurediti
ga na lastno stroklo. Na-
jemnine plačane za eno leto
naprej. Pomože na upravo
»Jutra« pod »Štev. 13274«. 26774

Gostilna v Mariboru
dobro ideja, se takoj prola
za preselitev. Naslov v
upr. »Jutra« v Mariboru.
26769

Odda se gostilna
»Narodni dom« v Konjahi
v najem. Pisane ponu-
be na področje »Jutra«
v Konjahi. Prošnje do 5.
novembra 1925. 26771

Gostilna
s stanovanjem v srečni
mesta se zamenja za sta-
novanje v mestu Natančen
opis pod »Štev. 13276«. 26774

Stanovanja

Prazno, snažno sobo
iščem za takoj. Pomože
na upravo »Jutra« pod »Štev.«
»Naslov 13225«. 26700

Soba s 3 posteljami
v bližini Gradla se išče
s 1. novembrom. Naslov v
upr. »Jutra«. 26639

Več stanovanj
oddaja, osir. zamenja »Po-
sredovalci«. Šv. Petra c.
št. 207. 26678

S 1. novembrom
se odda opremljena, meseč-
na soba solidnemu gospodu
Naslov pove uprava »Jutra«. 26773

Kabinet
se s 1. novembrom odda
boljshemu gospodu. Poizve
se v upr. »Jutra«. 26782

Soba
išče mlad gospod. Pomože
na upr. »Jutra« pod »Štev.«
»Samec«. 26755

Krasno stanovanje
3 velikih sob, kuhinje, po-
seleske sobe in priključni, se
takoj odda v sredi mesta
za 1500 Din mesečno. —
Pisane vprašanje na upr.
»Jutra« pod »Štev. nadstropje«. 26770

Opremljena soba
lepa v sredi mesta se
oddaja. — Kje, pove uprava
»Jutra«. 26779

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom oddam
1 gospodu. Novi Vodmat 62
26778

Gospodinj
išče samo začasno prazno
sobo s posebnim vzhodom.
Pomože na upravo »Jutra«
pod značko »Soba 19233«. 26738

Tehnik
soliden in miren, išče s 1.
novembrom preprosto ure-
jeno, čisto sobico. Pomože
pod »Štev. 13228«. 26762

Mesečno sobo
s posebnim vzhodom išče
v mestu bančni uradnik
(samec). Conjone pomože
pod »Soba 400« na upravo
»Jutra«. 26738

Stanovanje
1-2 sob, kuhinje in pri-
ključni izem na Gorenjskem
ali Štajerskem. — Pomože
pod »Štev. 13276«. 26776

Postelja

se odda v najem posteljem
mladenku, starostu 14-16
let. — Naslov pove uprava
»Jutra«. 26767

Stanovanje
obstoječa iz 1-2 lepih in
zračnih sob z vso opremo
in opremo išče samo pri
boljshem mladem gospodu
v letnem. Pomože s na-
vodo čeno na upr. »Jutra«
pod značko »Stan 13267«. 26728

Dopisi
V upr. »Jutra« naj
se dvignejo pisma
pod naslednjimi šiframi:
Automobil ali pisarna, Aka-
demik 11198, Bodi mi v
tolažbo, Carsten Travlata,
Dobro moč, Dobro vpraša-
je, Dragica Sabina Maglica,
E. K. Francosčina 3813,
Gramofon, Herakle, Jetic,
I. K. Krolska, Liane
Jelka, Limuska, Ljubica,
Rosa, Les, Ljubljani 12814,
Marjiv 12861, Marica 5,
Moj dom, Mirni 13068, Mo-
dre oči, Niska cena 2824,
Orebi, Miru miru sree 541,
Ples 2300, Poštena 2783,
Prizna bom in marljiva, P.
P. Pareda 808, Potega,
Postena in zanesljiva 13063,
Representativni, Radoslav,
Radica, Sabina, Manla, Sre-
čica 12822, Stroj post, Sre-
dina, Sigurna eksistena-
ca 2885, Svetoslav, Smešni so-
bi, Strojskica, Solnčna bo-
dostnost, M. Z. Tovarniško
poletje, Učelna, Velika
sreča, Vestna 13160, Varno
in dobro založen kapital,
Čora, Zanevljivo 6, Za-
kon 18, Zavorolnost 84,
Zemljivost, Zvijenje, Znja
in Draga, Zarek. 26722

Instrumente
za kompletno godbo na pi-
laha prodamo. Naslov pove
uprava »Jutra«. 26635

Klavir ali pianino
se vname v najem ali kupi
v službi, da upr. —
Pomože na upravo »Jutra«
pod »Glasba«. 26716

Psi — čuvaji
dva meseca stari se pociji
v službi, da upr. —
velesojna v Ljubljani. 26722

Čistokrvni jazbečar
(dake) tri meseca star se
prola. Naslov pove uprava
»Jutra«. 26725

Razno
v komis. prodajo
vzame razno blago. Lokal
in skladišče v lastni hiši
na razpolago. Pomože pod
»Komisija« na oglasni za-
vod K. pitara, Ljubljana.
Cepova 21. 26762

Blondinka

želi dopisovati s resnim,
mladim in inteligentnim go-
spodom. Slika predpogo-
je. Ne neanonične dopise na
upravo »Jutra« pod »Štev.«
»Sala«. 26781

Ženitve
Gospodinja
stara 30 let želi manjša za
potenost žentev in drav-
nim namočenjem. Dopise na
upr. »Jutra« pod »Štev.«
»Popolno ime«. 26760

Mladenik
obrtnik a hlo in posestvom
želi znanja v vrsto žentev
za gospodinjstvo a primer-
nim kapitalom. Samo resne
ponuibe na upravo »Jutra«
pod »Štev. 13279«. 26719

Al

Gustave le Rouge:

Misterija

(Roman)

— Zakaj si to storila?
— Zato, je dejala skromno, ker mi je tvoje življenje več vredno kot vse bogastvo sveta.
Poleg neskončne hvalečnosti je vstajala v srcu mladega moža globoka ljubezen. Njegova vest mu je rekla, da Naolina zaupanja ne bo zlorabil.
— Bodi prepričana, ji je dejal, da tvoje skrivnosti ne izdam.
— O tem ne dvomim. Toda zakaj si prišel v svetišče?
Brady se je skoraj sramoval pred to iskreno odkritostjo. Za nič na svetu ne bi bil priznal Naoli glavnega namena svojega potovanja, polastiti se zaklada Indijancev. Vest mu je tudi očitala, da se še ni pobrigal za usodo profesorja Parkerja.
— Prišel sem, je priznal v zadregi, da rešim enega svojih rojakov, ki je v vašem ujetništvu že pet let, namreč profesorja Parkerja.
Dekletovo obličje je postalo pri teh besedah zelo resno.
— Prepozno prihajaš, je dejala tiho.
— Parker je mrtev?
— Hotel je zbežati in odnesti seboj skrivnosti, ki jih je zvedel. Naši vojaki so ga zasledovali in zadela ga je puščica, ko je bil dospel do morja.
Naola je uganila, kaj se godi v Lionelovi duši.
— Ne huduj se, mu je dejala s prosečim milim glasom, temveč pomisli, da smo se samo branili. Če bi bili pustili odpotovati tvojega rojaka, bi se bil vrnil z vojniki, da nas pobijejo in izropajo naše svetišče. Azteki ne gredo nikoli napadat belokožcev v njih deželo, da bi jim kradli zlato.
Brady je molčal, saj Parkerjeva smrt mu je kalila veselje ob svidenju z Naolo.
Ta je slutila njegove misli in se trudila, da mu jih prežene.
— Čuj, mu je dejala in ga prijala za roko; zakladi, ki jih vidiš

tukaj, niso nič v primeri z onimi, ki se nahajajo v jami, kamor te hočem vesti sedaj.
Brady se je takoj spomnil »neizčrpljivega zlatega rudnika«, o katerem je govorilo Parkerjevo pismo. Torej je bilo njegovo poročilo le resnično!
Lionel se ni motil.
Naola ga je vedla skozi ozke razpoke ognjeniškega izvora, ki so brezdvomno nastale v terciarni dobi po nenadni ohladitvi ognjeniške mase.
Čim bolj sta stopala navzdol, tembolj je postajal zrak vlažen. Nikakor ni bil slab in dušljiv, kot je ponavadi v katakombah, kamor sveži zunanji zrak nima dostopa. Obenem mu je začel šumeti na ušesa oddaljen slap.
Mestoma je bilo prodiranje zelo težavno in Naola je podpirala Lionela z roko. Imel je čudovito nežen občutek, da se ga dotika pod lahnim plaščem skoraj nago dekle, čegar krasno telo je opojno dišalo po vrtnicah, vaniliji, jasmínu in dragocenem peruškem balzamu.
Sprasoval se je na tihem, ali ni morda ta Naola, ki se ji je zlatozagorela koža blestela v rdeči luči baklje, nadzemsko bitje, hčerka Demona zlata, ki ga hoče zvabiti v osrčje zemlje, v kako katakombo iz čistega zlata, odkoder se nikoli več ne vrne na solnčno luč.
Naolin nasmech mu je naglo pregnal te vizije njegovih prenapetih živcev.
Končno je zrak postal ledeno mrzel, kakor da bi podzemski veter pihal v te ozke hodnike. Tu je stopila v neizmerno kaverno, obdano od rdečih skal; na dnu se je nahajalo jezero z bistro vodo. Brady je ves začuden gledal mogočno sliko, ki se mu je nudila: v mirni in čisti vodi se je zrcalil obok, visok kot v kaki katedrali. Zidove in obok so preprežale zlate žile. Pesek na tleh je bil pomešan z zlatimi zrni in v ozadju te mogočne jame je padal visoko dol slap v jezero, čegar voda se je odtekala v široko razpoko.
Luč baklje bi ne bila zadostovala za razsvetljavo globin ogromne jame, toda skozi malo luknjico na vrhu oboka je padal žarek dnevne luči in na bleščečo se rudo, ki je tvorila stene, in na vodo, iz katere se je dvigala vijoličasta in modra para. To je bil res začaran kraj.

Naola se je nasmehljala, ko je opazila Lionelovo začudenje.
— Nisi pričakoval, mu je dejala, da ti pokažem svoje podzemsko kraljestvo!
— Kje sem pravzaprav? Kaj je s to jamo?
— Tu se nahajaš, mu je odgovorila dekle, v središču onega »neizčrpnega zlatega rudnika«, o katerem govorijo azteške pripovedke. Oni, ki so prvi prišli kopat zlato, so izkopali to kaverno; lahko bi se tu še naprej kopalo celo stoletje ali pa še več, ne da bi ga izčrpali.
Brady je osupel molčal.
— Vse to pa nas ne briga, je nadaljevala. Glavno je, da te spravim na varno. Morda bom prisiljena, da te pustim tu nekaj časa samega in tedaj ne pozabi, kar ti sedaj povem.
Pokazala mu je več velikih črnih palic, ki so tu in tam moled iz sten.
— To so svete sveče. Gorje ti, če samo eno prižgeš! Ne bi je mogel več upihiti in sledila bi strašna katastrofa. Samo misli nanjo mi že vzbuja grozo.
— Kaj je v teh svečah? Ne razumem kake važnosti so...
— Ni potrebno, da razumeš, pozneje ti morda stvar razložim. Predvsem mi obljubi, da storiš, kar ti rečem.
— Obetam ti, je dejal v svoji radovednosti.
Počasi sta stopala k slapu. Njegove padajoče kaplje je žarek, ki je prihajal s stropa, spreminjal v blesteče se demante. Tu je vladal prijeten hlad in šum vode je zbujal nekaj sanjavega, nekaj uspavajočega.
Naola in Brady sta se stisnila in molčala. Objela sta se in si gledala v oči; pri tem sta pozabila na ves ostali svet.
— Naola, je naenkrat dejal Brady tako ginljivo, da je dekle presunilo; ker sem imel veliko srečo, da sem te spet našel, te nočem znova izgubiti. Ljubim te in moraš iti z menoj.
Na te besede se mu je dekle še bolj stisnilo v naročje; toda ni mu odgovorila, morda iz hudomušnosti, morda od obotavljajanja.
— Torej me ne ljubiš? je vprašal s tihim glasom žalostno.
— O, ne reci tega! je vzkliknila skoraj razžaljena. Ti veš, da bi dala svoje življenje, da rešim tvoje. Nihče še me ni tako gledal kot ti, nihče še ni tako govoril z menoj kot ti!

TRI ? prednosti nudi TRI?

TRI-SODA TRI razkroji sam od sebe vso nesnago ter vsled tega olajša pranje.

TRI prištedi 30% mila in 50% časa.

TRI podaljša za 30% trpežnost perila; mencevanje in drgnjenje, ki pokvari perilo, postane nepotrebno.

TRI je za najfinejšo perilo neškodljiv, zajamčeno ne razjeda tkanin, ker je produkt nafte!

Tvornice **ZLATOROG** Maribor

Jesenovi hlodi
prvovrstno zdravo blago brez grč, od 30 cm naprej debeline, dobavim tedensko 1 vagon
Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 7.

Deželnosodni predsednik v pok.
dr. Oton Papež
je pričel poslovati kot odvetnik.

Svojo pisarno je priključil že obstoječi pisarni dr. Fran Novaka in dr. Alojz Kobala, Ljubljana, Dalmatinova ulica šte. 3.

Radi upeljave

specijalna blaga sem cene blagu dokler traja zaloga **znatno nižja!**
Lepa izbira klobukov, čepic, srajc, spodnjih hlač, perila znamke dr. Jegra, damskih hlač, ovratnikov, robčkov, kravate, nogavic, svilnenih bluz, šalov in trikotaje, fina parfumerija in drugo galanterijsko blago

B. Veselinović & Komp., Maribor, Gosposka ulica 26. 469a

L. Mikuš 14-a
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih pallo
Stari dežniki se nanovo preobleče o.

Trgovski potnik

za galanterijsko stroko **se sprejme.**
Nastop takoj. — Cenjene ponudbe pod „Vesten 9“ na upravnishvo „Jutra“.

Kdor hoče opremiti svoje stanovanje ali pisarno res udobno s solidnim, trpežnim in **modernim pohištvom**

naj se obrne na velezalogo pohištva, tapetniških del, žime in morske trave
Kolize-Ljubljana, Gosposvetska c.
Lastnik **PETER KOBAL**, trgovec s pohištvom, (Kranj).

Krastovih pragov
normalno izdelani 260/25/15 cm.
dobavim 10 do 20.000 komadov.
Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 7.

Krčne žile
si zavarujte s patentirano **ANTIVARIX obvezo.**
Cena: 150 — Din.
Naročila: **M. Bartl, Sirtarjeva** ulica 2. 457a

METALLUM
baterije za svetilke

Oblačila za gospode in dečke **se** **kljub vsemu** najugodnejše kupi pri tvrdki **J. Maček** Ljubljana

PAVEL SIMENC
pokopalniški vrtnar sv. križ-Ljubljana
se priporočam cenl. občinstvu za posravljanje in okrasitev grobov s svetilnicami, posipanje s peskom, kakor tudi za izris v vsakovrstnih svetlih in suhih vencev, šopkov in različnih aranžmajev po zmernih cenah — Velika zaloga lepih krtzanterov.
Naročila se sprejemajo tudi v cvetličarni Sv. Petra ocaša šte. 33, poleg Zmajevskega mostu.

Lutzove peči in štedilniki

so naiboliši, naitrpežnejši in najcenejši!

Nič popravil! Nobenega dima!
Prihranek na kurivu ogromen!

Naša tovarna izdeluje originalne Lutzove emailne peči (okrogle in štiriojgate), kamine, emailne in lakirane štedilnike, naprave za segrevanje vode za kopalnice v zvezi s štedilnikom, dimna koleša in cevi, lične emailne tablice in napise

Priporočujemo svetlovno znane proizvode, ki jih izdeluje naša tovarnica edina v Jugoslaviji, solidno, lepo in trpežno, in vabimo cenj. interese, da osebno ogledajo v tovarni našo veliko zalogo

Tvornica emailiranih peči LUTZ d. d., Ljubljana, Siška, Frankopanska ulica šte. 21, blizu Gorenjskega koledvora.

Na obroke in posodo prve svetovne fabrikate: **STEINWAY, FÜRSTEN, BÖSEKOW, F&E, Original Steinway** itd. dobite let pr. muziku-sirokovnjaku (bivsem učitelju Glasbene Matice) **ALFONZ BREZNIK** Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magistrata. Istotam najbogatejša izbira vsakovrstnih godal, močnatih violin in najfinjših sirut.
Najbolj cenjena trdnja Jugoslavije!

Sukno in velour za plašče
Doubl za površne suknje
Kamgarn in modni ševijot za moške in ženske obleke in drugo manufakturno blago v veliki izbiri po zanesljivo nizki ceni priporoča občno **znana trdnja**
R. Miklauc „Pri škofu“ Ljubljana
Zunanjim naročnikom se določijo vzorci na zahtevo poštnine prosto. 442a

Zahvala.
Za prisrčne dokaze sočutja ob bridki izgubi našega iskreno ljubljenega soproga, očeta, brata in strica, gospoda **Valentina Rojca**
se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Posebna naša zahvala Sokolu II., gasilec Tobačne tovarne in mesta Ljubljane, NSZ za dvorski okraj in peskemu društvu Grafika kakor tudi darovalcem cvetov in vsem oam, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.
Ljubljana, 22. oktobra 1925.

Za jesensko sezono

Telefon 123

Ustanovljeno 1898.

Priporočam svojo bogato zalogo blaga za plašče, velurje in angleško blago — Rips za obleke, kazani, barhentni in fanele — Razno karirano blago — Volneni krepki za bluze v naravnih barvah.

Najnovejša moda: baržun za obleke in klobuke v vseh barvah. Novosti v kožuhov-nastih trakvih — **Pleienine:** telovniki za dame in gospode, otroške garniture, damske flori in volnene nogavice — **Dokolenice** za gospode — Rokavice za dame, gospode in otroke. — **Spodnje perilo** znamke „Bonger“ in peritriko telovniki — Srajce za gospode, kravate, nogavice in naravnice

Pliš in astrahan. Vsakovrstno blago za podloge. Slike v različnih vzorcih za podlogo plaščev, opic in za senčnike pri svetli an. — **Bele tkanine:** šifon blago za rjuhe, batist za perilo, vse prvovrstno blago, češkega izdelka. — **Zapni ropci:** — **Modni nakit.** Gumbi v veliki izbiri. **Va potrebščine za kroače in šivilje.** Mirtini vence za neveste in šopki v veliki izbiri. **Volna. Brengensor.**

Strogo solidne cene! **Strogo solidne cene!**
Franc Michelitsch, Maribor, Gosposka ulica šte. 14.

Kdor oglašuje, ta napreduje!